

Torsdagen den 23 januari

Kl. 12.00–13.28
14.00–15.13

§ 1 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Maria Arnholm* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 1 februari.

Kammaren biföll denna avsägelse.

Andre vice talmannen meddelade att *Morgan Olofsson* (L) avsagt sig uppdraget som ersättare i riksdagen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade
att Kristdemokraternas riksdagsgrupp anmält Marcus Jonsson som
suppleant i utrikesutskottet och
att Miljöpartiets riksdagsgrupp anmält Per Bolund som ledamot i krigs-
delegationen.

Andre vice talmannen förklarade valda till

ledamot i krigsdelegationen
Per Bolund (MP)

suppleant i utrikesutskottet
Marcus Jonsson (KD)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2019/20:254

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:254 Privatiseringar av samhällsfunktioner
av Jonas Sjöstedt (V)

Interpellationen har överlämnats till sr Baylan och kommer att besvaras tisdagen den 11 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 20 januari 2020

Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Jenny Kvarnholt

Expeditionschef

Interpellation 2019/20:257

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:257 Mängdrabatt vid flerfaldig brottslighet
av Katja Nyberg (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 21 januari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2019/20:262

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:262 Karens vid ansökan om medborgarskap
av Ludvig Aspling (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2020.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 21 januari 2020

Justitiedepartementet

Morgan Johansson

Interpellation 2019/20:275

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:275 Bärgning av gifttunnor i Bottenhavet
av Jörgen Berglund (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 14 februari 2020.

Statsrådet har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.
Stockholm den 22 januari 2020
Miljödepartementet
Isabella Lövin (MP)
Enligt uppdrag
Egon Abresparr
Expeditionschef

Prot. 2019/20:63
23 januari

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2019/20:FPM12 Kommissionens årliga hållbara tillväxtstrategi 2020
COM(2019) 650 till finansutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2019/20:3460 och 3462 till civilutskottet
2019/20:3455, 3464, 3467 och 3476 till justitieutskottet

EU-dokument
COM(2020) 22 och COM(2020) 23 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 mars*.

§ 6 Svar på interpellation 2019/20:247 om stängningen av Ringhals reaktorer 1 och 2

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! David Josefsson har ställt tre frågor till mig avseende stängningarna av Ringhals 1 och 2. Den första frågan avser vilka åtgärder som jag ämnar vidta om de framtida koldioxidutsläppen ökar i Sverige och Europa som en följd av stängningen av Ringhals 1 och 2. Den andra frågan rör vilka åtgärder som jag avser att vidta om effektkapaciteten och stabiliteten på elnäten i västra och sydvästra Sverige försämrats som en följd av stängningen. Slutligen gäller den tredje frågan på vilket sätt jag inom mitt ansvarsområde kommer att följa vilka konsekvenser som stängningarna av Ringhals 1 och 2 kan komma att få för industrin och tillväxten i västra och sydvästra Sverige.

Jag vill börja med att understryka att gällande stängningarna av Ringhals 1 och 2 ska inte jag i rollen som energiminister ha några synpunkter på Vattenfallkoncernens marknadsmässiga bedömningar. Stängningarna är ett beslut som är taget av Vattenfalls styrelse för många år sedan.

Vad gäller den första frågan satte Sverige under 2019 rekord i elexport. Vi exporterade 25,8 terawattimmar el, mer än någonsin tidigare. Fru talman! Det motsvarar tre fjärdedelar av Danmarks hela elkonsumtion.

Därutöver sker nu en kraftig utbyggnad av förnybar elproduktion. Det är glädjande! Energimyndighetens prognoser säger dessutom att Sveriges elöverskott kommer att fortsätta öka. Sverige bidrar alltså med mer fossilfri el, och därmed minskade koldioxidutsläpp, än någonsin tidigare. Sveriges stora elöverskott tillsammans med åtgärder för att förstärka elnätet ger oss goda förutsättningar att behålla en robust elförsörjning, vilket är en grundläggande förutsättning för ett modernt och väl fungerande samhälle.

Vad gäller den andra frågan om effektkapaciteten och nätkapaciteten i västra Sverige är risken för effektbrist i Sverige mycket låg. Det framgår av den utvärdering som Affärsverket svenska kraftnät gjort inom ramen för myndighetens långsiktiga marknadsanalys. När det gäller nätstabilitet är det också Svenska kraftnät som systemansvarig myndighet som fastställer vilka stödtjänster som behövs. Svenska kraftnät arbetar med nya och uppdaterade krav för frekvensrelaterade stödtjänster för att säkra en fortsatt god nätstabilitet.

Vad gäller den sista frågan följer regeringen och berörda myndigheter kontinuerligt utvecklingen på elmarknaden. Energipolitiken ska redan i dag bidra till konkurrenskraft, och svensk industri har i dag de lägsta priserna bland EU:s medlemsländer.

Anf. 2 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Riksdagen hade ju en omröstning i går om Ringhals framtid. Jag kan väl börja med att konstatera att interpellationen i och med resultatet av omröstningen fortfarande är högaktuell, för den här debatten handlar inte om huruvida Ringhals 1 och 2 ska fortsätta vara i drift utan om vilka åtgärder statsrådet avser att vidta för att minska konsekvenserna av stängningarna av de två Ringhalsreaktorerna, fru talman. Det ger konsekvenser för vårt klimat i form av ökade koldioxidutsläpp och konsekvenser för den landsände som jag kommer från i form av effektkapacitet och stabilitet på elnäten när Ringhals i dess form av systemtjänst försvinner.

Jag tror inte att någon har kunnat undgå debatten om de globala utmaningar som finns med att få ned koldioxidutsläppen. Samhället håller nu på att ställa om från fossilberoende till fossilfritt. Transportsektorn elektrifieras och stora delar av den tunga processindustrin i Sverige arbetar stenhårt med att minska sitt klimatavtryck, men det innebär samtidigt ett ökat elbehov. Svenskt Näringsliv bedömer att behovet kommer att öka med minst 60 procent fram till 2045.

Att de förnybara energikällorna byggs ut är bra. Men det räcker inte, för förnybar energi i form av sol och vind kan under svenska förhållanden inte förse elnäten med tillräckligt stabil effektförsörjning. Utbyggnaden sker inte heller i sådan takt att vi har råd att öka vår förbrukning och samtidigt stänga ned kärnkraften, fru talman, inte utan att vi också gör oss beroende av fossila energikällor från våra grannländer. Ekvationen går helt enkelt inte ihop.

Jag noterar att statsrådet inte ens nämner, än mindre bemöter, de beräkningar som Konjunkturinstitutet har gjort kring den så kallade annulle-

ringsmekanismen inom EU:s utsläppshandelssystem. Dessa beräkningar är grunden för min första frågeställning.

Annulleringsmekanismen inom EU:s utsläppshandelssystem är ganska teknisk, men kortfattat kan man säga att när Sverige ökar sin export av fossilfri energi trängs fossil energi undan i våra grannländer. Då kan fler utsläppsrättigheter bli föremål för annullering och därmed kan utsläppen minska och tvärtom: När svensk nettoexport minskar i och med att svensk kärnkraft stängs ned kommer fler utsläppsrätter i EU att nyttjas och färre rätter annulleras, det vill säga att utsläppen inte minskar. Jag återkommer därför till min fråga: Vad avser statsrådet att vidta för åtgärder för att det scenario som Konjunkturinstitutet varnar för inte ska uppstå?

En annan konsekvens som måste mötas är den som har uppstått i Skåne. Där har företag på grund av effektbrist haft svårt att etablera sig eller bygga ut verksamhet. Därför presenterade statsrådet själv ett paket med åtgärder för att komma till rätta med de här problemen i oktober förra året, fru talman. En av åtgärderna var att åter ta Heleneholmsverket, som är ett fossilt kraftvärmeverk i Malmö, i bruk.

Experter inom energiförsörjning varnade i en debattartikel i Dagens industri förra året för vilka konsekvenserna blir i Västra Götaland, Halland och Skåne av stängningar av Ringhals 1 och 2, med en total effekt om 1 765 megawatt, om Heleneholmsverket med sina 130 megawatt är nödvändigt för att säkra effekten i Skåne.

Jag undrar: Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att vi inte ska få samma problem med effektförsörjningen också i Västsverige? Frågorna i min interpellation vill både jag och, tror jag, stora delar av väljarkåren ha svar på.

Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det var många fina och kanske lite tekniska ord från David Josefsson.

Jag ska göra det väldigt enkelt. Vad ska jag göra för att det som målas upp som ett möjligt scenario i Konjunkturinstitutets rapport inte ska bli verklighet? Vad ska jag göra för att se till att vi inte exporterar mindre el och därmed ökar koldioxidutsläppen i Europa? Svaret är enkelt: Jag ska se till att Sverige fortsätter öka elexporten. Vi ska ha goda marknadsförutsättningar så att fler investerar i svensk energiproduktion, inte färre.

Nu är verkligheten sådan – och då pratar jag inte om några avancerade framtidsscenarier – att vi har den största gröna elexporten någonsin i Sveriges historia. Titta gärna tillbaka! Vi har haft många år, många av dem under moderatledda regeringar, då vi hade underskott och var tvungna att importera, trots att vi då hade fler reaktorer i drift.

Nu är situationen den omvända. Vi exporterar mer grön el. Och prognoserna, David Josefsson, pekar inte på någon minskning; de pekar på en fortsatt ökning.

Jag kan tycka att det moderata intresset för utdaterad kärnkraft är lite underligt. Jag tror nämligen att jag och David Josefsson är överens om att kärnkraften har och kommer att ha en viktig roll att spela i det svenska energisystemet under många år framöver. Jag tror dock inte att utdaterad kärnkraft som inte klarar moderna säkerhetskrav och med rost i reaktorns bottenplåt har någon roll att spela i det svenska energisystemet.

Prot. 2019/20:63
23 januari

Svar på
interpellationer

Det är en naturlig utveckling att gammal och utdaterad teknik fasas ut och ny teknik fasas in. Det gäller inte bara kärnkraften utan även den förnybara energin. Det rivs massor av vindkraftverk i Sverige och Europa, men får jag interpellationer från moderata och sverigedemokratiska riksdagsledamöter som undrar hur vi ska kunna kompensera för den elen och den exporten till Europa? Nej, det får jag inte, för det moderata och sverigedemokratiska intresset för kärnkraften handlar inte om klimatet utan om en fixering vid just kärnkraftsproduktionen.

Den andra frågeställningen rör kapaciteten. Det är samma sak där. Vi ska vidta de åtgärder som krävs för att vi ska få ett robustare elsystem i framtiden. Därför tiodubblar Svenska kraftnät sina investeringar i elnätet jämfört med i början av detta århundrade, alltså för 20 år sedan, och därför kommer det de närmaste tio åren att byggas dubbelt så många luftledningarna som det har gjorts de senaste 30 åren. Vi gör detta för att det stora svenska elöverskottet ska kunna komma svenska konsumenterna och svenskt näringsliv till del.

Detta stora överskott gör också att vi har ett rekordlågt elpris. I inget annat land i Europa har näringslivet ett lika konkurrenskraftigt elpris.

Om vi börjar peta i detta och förstör marknadens funktionssätt genom att subventionera den ena eller andra energikällan är risken att vi får färre investeringar, mindre el och större koldioxidutsläpp.

Anf. 4 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret, även om jag blir lite nedslagen av att han försöker ifrågasätta min ambition att koldioxidutsläppen inte ska öka. Jag är övertygad om att energiministern inte heller vill att koldioxidutsläppen ska öka.

Denna debatt handlar som sagt inte om Ringhalsreaktorernas vara eller icke-vara. Här finns mycket att säga, bland annat om den tekniska statusen, som energiministern precis kallade för utdaterad teknik men som Vattenfall i en läckt intern rapport konstaterar att med låga investeringar klarar både 50 och 60 års drift.

Denna fråga avgjordes dock av riksdagen i går med en rösts marginal. Det som återstår att diskutera är konsekvensernas icke-varande. Industrin i västra och sydvästra Sverige är beroende av en stadigvarande elkraftsförsörjning, oavsett om det handlar om Volvos fabriker på Hisingen, det petrokemiska klustret på Bohuskusten eller tillverkningsindustrin i Gnosjöområdet.

Jag undrar fortfarande vilka åtgärder statsrådet är beredd att vidta för att mildra de konsekvenser en stängning av Ringhals 1 och 2 riskerar att få för industri och befolkning i Göteborg, västra Småland, Halland, Bohuslän, Skaraborg och kanske även Närke.

Det är bra att stamnätet byggs ut, men det behövs också en systemtjänst i stamnätet som håller upp effektstabiliteten.

Bara Gnosjöregionen omsätter ca 30 miljarder kronor och skapar många hundra arbetstillfällen. Fordonsklustret i Göteborg är världsledande inom elektrifiering av fordon, men vilka blir konsekvenserna för en elektrifierad fordonspark och kollektivtrafik om effektbalansen inte finns i elnätet? Det är en viktig fråga, även om energiministern försöker dribbla bort det med att det är tekniskt avancerade ord.

Vilka åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att undvika samma situation i Västsverige som i Skåne? Kommer statsrådet om några år att presentera ett krispaket också för Västsverige likt det i Skåne, där Stenungsunds kraftverk, också det ett fossilberoende verk, åter blir en viktig hörnsten för att säkra effekten i Västsverige?

Samtidigt som EU-parlamentet proklamerar klimatnödläge varnar Konjunkturinstitutet för att stängningen av Ringhals 1 och 2 riskerar att öka utsläppen av koldioxid med uppemot 8 miljoner ton eftersom färre utsläppsrätter kommer att annulleras.

Man kan säga att det är en teknisk fråga som vi inte behöver diskutera här, men jag tycker att det är en viktig frågeställning.

Vilka åtgärder tänker statsrådet vidta för att minska effekterna av nedstängningen av Ringhals 1 och 2 och möta upp EU-parlamentets klimatnödläge?

Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det blir lite märkligt att höra David Josefsson först bli upprörd över att jag ifrågasätter hans genuina klimatintresse och sedan tala om EU-parlamentets klimatnödläge samtidigt som jag vet att David Josefsson har lagt ett förslag på riksdagens bord om att bensinskatten ska sänkas med 1 krona så att fler ska kunna köra fossildrivna bilar. Precis när vi står inför eldriftens stora genombrott vill David Josefsson försvåra för elbilar och göra det billigare att köra fossilt.

I det gemensamma initiativ som presenterades för Skåne och Stockholmsregionen är varje kilowattimmeeffekt som tillkommer fossilfri. David Josefsson kallade två gånger Heleneholmsverket fossileldat – inte i det initiativet; det ska eldas med biogas. Kom därför inte och påstå att det skulle vara en fossil komponent där.

David Josefsson bygger vidare på det lilla, ska vi kalla det, fantasi-slottet. Han tror att det kommer att bli vissa konsekvenser av att Ringhals stängs och vill ställa mig till svars angående vad jag ska göra åt de påhittade konsekvenserna.

Vad säger Svenska kraftnät att konsekvenserna ska bli? Vad säger energibranschen att konsekvenserna ska bli? Vad säger Energimarknadsinspektionen att konsekvenserna ska bli? Jo, Sverige kommer att fortsätta att öka sitt elöverskott. Elexporten av grön el kommer alltså att öka, inte minska.

Vad ska jag göra åt konsekvenserna av en ökad elexport? Ingenting. Jag ska glädjas åt att Sverige trycker bort fossileldad el.

Låt oss vara medvetna om att detta är en ganska kort horisont, för resten av Europa gör samma omställning som Sverige. Det finns ingen stor fossil el att importera från Danmark. Det finns snart bara vindkraft. Det finns inga stora fossilkällor att importera el från i Norge. Den mesta el vi importerar de få dagar om året vi behöver kommer från norsk vattenkraft, i princip utan klimatpåverkan.

Så till stabiliteten i elnätet. Nyligen blev det svenska elnätet av IEA, det internationella energirådet, utsett till det stabilaste elnätet i världen. Men vi är inte nöjda med det. Vi tiodubblar utbyggnaden av elnätet jämfört med för tio år sedan. Vi dubblar antalet luftledningarna de närmaste åren jämfört med hur många som byggts de senaste 30 åren. Vi har sannolikt

inte haft en sådan här stor utbyggnad av elnätet sedan elektrifieringen fick sitt genomslag i Sverige.

Vi har ett växande elöverskott och en stark utbyggnadstakt i elnätet. Precis som David Josefsson var inne på gör vi detta på ett positivt sätt för att vi har två stora elektrifieringar att göra. Vi ska elektrifiera industrin och fordonssektorn. Då krävs det fasta marknadsförutsättningar så att marknadens aktörer vågar investera i Sverige. Jag kan glädja David Josefsson med att de gör det. De senaste tre åren har det investerats 80 miljarder kronor i svensk energisektor.

Anf. 6 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret, även om jag inte blir så mycket klokare av det.

Det som statsrådet målar ut som mitt luftslott är alltså Konjunkturinstitutets bedömning av riskerna med annulleringsmekanismen.

Att nettoexporten ökar trots att Ringhals 2 stängs ned är inte samma sak som att nettoexporten är på samma nivå som om reaktorn varit i drift.

Det är likadant med effektbalansen. Statsrådet säger att det inte kommer att bli någon effektbrist i Sverige trots att effekten minskar med totalt 1 765 megawatt när Ringhals 1 och 2 stängs ned.

Samtidigt, vilket statsrådet var inne på, elektrifieras industrin och transportsektorn för att bli mindre beroende av fossil energi.

Statsrådet kommer alltså inte att vidta några åtgärder för att säkra eventuella effektbrister i Västra Götaland trots att bedömare varnar för just detta. Det oroar mig, fru talman.

Jag är också oroad över de globala klimatutmaningar som vi står inför, men här silar regeringen mygg och sväljer kameler. Samtidigt som man ger premier till dem som köper elcyklar och ger bidrag till människor med klimatångest stänger man ned en av de absolut renaste och mest stabila energikällor vi har här i Sverige. Jag är även oroad över konsekvenserna för industrin i Göteborg och i västra och sydvästra Sverige vid effektbrist.

Stefan Löfven blev som förbundsordförande för IF Metall intervjuad av Svenska Dagbladet om kärnkraftens framtid i februari 2009. Då konstaterade han det viktiga var tillgången på el, och sedan lade han till att det måste säkerställas att vi i Sverige har ett nettoöverskott. Jag är benägen att hålla med, fru talman.

Med detta vill jag tacka för en bra debatt.

Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Tack, David Josefsson, inte minst för att du delar min och Stefan Löfvens syn på energipolitiken och vikten av att ha ett fortsatt överskott på svensk energi!

Jag vill bara rätta David Josefsson på en punkt. Jag dömer absolut inte ut KI-rapporten. Det är säkert sant att det skulle kunna leda till att det blir mer utsläpp i Europa om vi minskar vår elexport kraftigt. Detta tror jag att vi kan vara överens om, men verkligheten är den motsatta: Exporten minskar inte, utan den ökar. Då måste ju samma analogi i KI-rapporten innebära att vi minskar utsläppen i Europa, något som både jag och David Josefsson kan glädjas åt.

Trots att David Josefsson två gånger har sagt att debatten inte handlar om Ringhals kommer han ändå tillbaka till samma ruta: Det skulle kunna

gå att driva Ringhals vidare, och det spelar ingen roll att finska, tyska och svenska ägare säger att det inte är lönsamt. På Moderaternas partikansli har man grävt upp en rapport som visar att det är lönsamt. Det spelar ingen roll att Strålsäkerhetsmyndigheten säger att Ringhals inte lever upp till moderna säkerhetskrav och inte skulle få drivas vidare därför att det är rost i reaktorplåtens inneslutning på grund av att det saknas moderna silar och oberoende härdavkylning. Det spelar ingen roll – man kan driva dem vidare ändå.

Jag säger samma sak som jag sa i början till David Josefsson: Värna gärna om kärnkraft! Prata gärna väl om kärnkraft, men gör det om den moderna kärnkraften, som lever upp till säkerhetskraven och som inte har rostskador! Varför ska vi bevara rost i uttjänt kärnkraft när det finns modern kärnkraft som lever upp till säkerhetskraven? Om kärnkraften är konkurrenskraftig går det väl att bygga ny kärnkraft?

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:221 om behörighetskraven för vuxenutbildningen

Anf. 8 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Gudrun Brunegård har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att fler nyanlända ska anses vara behöriga att läsa en yrkesutbildning.

Regeringen vill att fler nyanlända läser en yrkesutbildning som leder till arbete. Regeringen utfärdade 2017 en ny förordning om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, som trädde i kraft den 1 januari 2018. Genom förordningen infördes en utbildningsplikt för nyanlända. Utbildningsplikten innebär att alla nyanlända som tar del av Arbetsförmedlingens etableringsinsatser och som bedöms vara i behov av utbildning för att kunna komma i arbete kan anvisas att söka och ta del av utbildning. Förordningen har inneburit ett ökat fokus på reguljär utbildning inom komvux för nyanlända och på att sfi kombineras med andra kurser.

I samband med införandet av denna förordning gav regeringen Statens skolverk i uppdrag att bland annat ta fram ett stödmaterial som ska underlätta för kommunerna att kombinera sfi med andra delar av komvux till en utbildning anpassad för nyanlända.

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk, Kliva, har lämnat förslag om hur det kan säkerställas att kommuner erbjuder individanpassad utbildning för nyanlända som omfattas av utbildningsplikten. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen har sedan 2016 avsatt medel för satsningar som innebär att yrkesutbildningar kombineras med bland annat sfi i syfte att rikta utbildningsinsatser specifikt till dem som behöver yrkesutbildning för att kunna komma in på arbetsmarknaden och som samtidigt behöver stärka sina kunskaper i svenska. Som regeringen har aviserat i budgetpropositionen för år 2020 avser regeringen att genomföra förändringar inom yrkesvux så att ersättningen höjs för de utbildningsplatser inom regionalt yrkesvux som söks i kombination med sfi.

Prot. 2019/20:63
23 januari

Svar på
interpellationer

Det är min och regeringens uppfattning att satsningar på yrkesinriktad vuxenutbildning i längden bidrar till bättre förutsättningar för att möta arbetsmarknadens kompetensförsörjning samtidigt som det stärker integrationen. Att utveckla yrkesinriktad vuxenutbildning är därför ett kontinuerligt arbete som jag och regeringen fäster stor vikt vid. Regeringen arbetar genom nämnda insatser aktivt med förbättringar på området.

Anf. 9 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Tack, utbildningsministern, för svaret!

Det är väl belagt att skolans och utbildningens förmåga att hjälpa eleverna genom utbildningssystemet och vidare till studier och arbete och på sikt till självförsörjning är den starkaste skyddsfaktorn mot både ohälsa och utanförskap. Samtidigt har vi en stor utmaning i vår tid att kunna förse välfärdssektorn, offentligheten, industrin och servicenäringarna med kompetent arbetskraft för att hålla igång arbetet. Många menar att en lyckad integration av nyanlända är nyckeln till svensk arbetsmarknads gigantiska rekryteringsbehov.

År 2018 infördes utbildningsplikt för nyanlända. Den som inte bedöms vara matchningsbar mot arbetsmarknaden ska gå utbildning under etableringsprogrammets tid. Denna tanke är god, men tyvärr har resultaten hittills inte imponerat. I april förra året omfattades 13 000 personer av utbildningsplikten, men endast 1 200 personer, alltså mindre än en tiondel, gick på komvux på grundläggande nivå. Antalet med yrkesinriktad sfi, som ministern talade om, var endast 47 stycken.

I Skolverkets rapport om hinder för individer med bristande kunskaper i svenska språket att delta i utbildning inom kommunal vuxenutbildning lyfts bland annat upp att det förekommer en rad organisatoriska hinder och bristande individanpassning men även språkrav för att nyanlända ska komma vidare i sin utbildning. Man bedömer att ett avsevärt större antal skulle kunna vara aktuella för sådan utbildning. Även Skolinspektionen gör bedömningen att många kommuner skulle kunna erbjuda fler sfi-studerande möjligheten att kombinera sfi med kurser på grundläggande och gymnasial nivå inom komvux.

Fru talman! Rapporten visar alltså att det förekommer formella språkrav för yrkesutbildning för sfi-elever, trots att det inte finns något sådant lagstöd. Det behörighetskrav som finns är att man ska ha förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. De formella språkrav som hindrar personer från att gå en yrkesutbildning kombinerat med sfi utgår enligt Skolverket inte från personens förutsättningar att ta till sig utbildningen. Detta riskerar att försvåra integrationsprocessen då personen inte erbjuds yrkesutbildning kombinerat med svenskkurser. På så sätt blir antalet utrikes födda på vuxenutbildningarna mindre, och de utrikes födda som faktiskt går har relativt hög utbildningsbakgrund, ofta högre än inrikes födda på samma utbildningar.

Förväntningarna på språkkunskaper ska förstås vara höga, men det är samtidigt inte bra om tröskeln är så hög att personer inte kommer in på yrkesutbildningarna. Man borde kunna ta fasta på att kombinera med språkutbildning som leder till jobb. Vår målsättning måste vara att ge varje enskild nyanländ individuell bedömning av förutsättningarna att genomföra utbildning inom komvux och annan yrkesrelaterad utbildning. Syftet

måste vara att möjliggöra för så många som möjligt att utbilda sig och få ett jobb.

Prot. 2019/20:63
23 januari

Anf. 10 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Det är syftet, Gudrun Brunegård. Vi har i Sverige en stor grupp företag, myndigheter, kommuner och regioner som skriker efter rätt utbildad arbetskraft. Det finns ett jättestort behov av vårdbiträden, undersköterskor och chaufförer, alltså i princip samtliga de yrkesgrupper som vi i dag utbildar inom kommunal vuxenutbildning i så stor utsträckning. Där råder det en skriande brist på arbetskraft.

Samtidigt har vi en stor grupp människor som står utanför arbetsmarknaden och är en bra bit från att ta dessa jobb. Vägen till att lösa båda dessa problem samtidigt går förstås via en ständigt förbättrad och ständigt mer anpassad vuxenutbildning.

Regeringen har gjort stora insatser för att förstärka vuxenutbildningen, men också för att säkerställa att vuxenutbildningen kan möta dessa båda behov samtidigt.

I den budgetproposition som lades på riksdagens bord i december och som antogs av riksdagen framgår det klart och tydligt att mer kommer att göras när det gäller till exempel det som Gudrun Brunegård nu efterlyser, alltså möjligheten att kombinera sfi med vuxenutbildning. Vi kommer att jobba på för att fortsätta förstärka denna viktiga axel, denna viktiga brygga mellan de människor som vill integreras och som ska integreras i det svenska samhället och den arbetsmarknad där de är så hett efterlängtrade. Det kommer vi att göra genom satsningar på många platser, satsningar på platser inom rätt yrkesområden men också satsningar som gör att de som ska söka dessa utbildningar faktiskt klarar av utbildningen. Om man antar en person till en utbildning där det ställs höga krav på svenska och den personen sedan inte möter dessa krav är det ett slöseri med människors drömmar och hopp men också med krassa pengar.

Vi kommer alltså att fortsätta arbeta för att stärka möjligheterna så att man ska kunna ta de utbildningsplatser som finns. Vi ska stärka inslaget av svenskutbildning både före och under vuxenutbildningarna. Vi ska också stärka möjligheterna att kombinera vuxenutbildning med sfi. Det är riktigt god utbildningspolitik, och det är den politik som ligger i regeringens budget.

Anf. 11 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag tackar utbildningsministern för detta. Det är detta som denna interpellation egentligen handlar om, alltså: Hur effektiva är vi i den svenska vuxenutbildningen och i skolväsendet att överbrygga detta och att ge utbildning i svenska på ett sådant sätt att man inte blir instängd för länge i en lektionssal utan också får möjlighet att träna språket i en arbetssituation och lära sig yrkessvenskan också?

I Skolverkets redovisning av uppdrag om goda exempel på sfi kombinerad med yrkesutbildning finns det en rad goda exempel. Det var speciellt ett som jag fäste mig vid. Där står det:

Om eleverna i byggnadsutbildningen till exempel ska bygga en gjutform är språkläraren med i verkstaden och stöttar eleverna i deras kommunikation och språkutveckling. Under arbetets gång berättar eleverna vad

Svar på
interpellationer

de gör och varför. De dokumenterar också arbetet i skrift och med foto varje dag, även under praktiken.

Språkläraren fångar upp nya facktermer och uttryck som eleverna behöver fördjupa sig i för att de ska förstå hela arbetsprocessen. En uppgift för andraspråkläraren är också att stötta yrkeslärarna i att konkretisera vissa begrepp som eleverna har svårt att förstå. Det pågår en ständig dialog mellan eleverna och lärarna som kan liknas vid ett ständigt pågående utvecklingssamtal. Eleverna har hela tiden en klar bild av var de befinner sig i sin inlärn timer.

Vi utgår inte enbart från en kursplan, utan allt är individanpassat. Vi tar hänsyn till vilka kunskaper och erfarenheter var och en hade med sig från start och vad de behöver för att klara utbildningen. Bedömningssättet anpassas efter elevernas språknivå, så att inte språket hindrar dem från att visa vad de kan.

Lärarna använder inte heller några färdiga läromedel utan visar i stället fysiskt och skriver upp några nya ord på en whiteboardtavla. Eleverna fotograferar tavlan och använder sedan orden när de redovisar dagens arbete.

Detta tycker jag låter helt fantastiskt. Jag undrar om utbildningsministern ser skäl att låta Skolverket analysera kostnadseffektiviteten till exempel i olika modeller av individanpassning för att hitta sådana hjälpmedel så att man kanske kan gå längre i instruktionerna om lämpliga metoder för att individanpassa och hjälpa den nyanlända till ett arbete så snart som möjligt och kombinera yrkesutbildning med språkutbildning på ett sådant här konstruktivt och kreativt sätt.

Anf. 12 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Den svenska vuxenutbildningen, inte minst yrkesutbildningen för vuxna och svenskundervisningen för invandrare och som vi i dagligt tal kallar för sfi, har utökats rejält under de senaste åren. Det har skett av en mycket tydlig orsak, nämligen att vi har en stor grupp nyanlända som kom hit 2015 och åren dessförinnan och som behöver utbildning för att komma in på den svenska arbetsmarknaden.

Ibland i den svenska debatten är det som att vi delar upp oss i två läger: en som säger att det är hur lätt som helst att ordna integration och en som säger att det inte går. Vi som lever i det vanliga livet vet att det går men att det kostar pengar och ansträngningar och att det också kostar att ta fram metoder som fungerar. Det kostar också framför allt i form av tillgång på utbildad och behörig lärarpersonal, som är den viktigaste personalgruppen för att säkra att det finns en bra yrkesutbildning för vuxna som möter alla de behov som jag har skissat på.

Regeringen arbetar enligt det januariavtal som vi har slutit med Centern och Liberalerna intensivt med dessa frågor. Jag vill nämna det intensivt som man arbetar mycket med på Arbetsmarknadsdepartementet men där vi på Utbildningsdepartementet med glädje är med och bidrar.

Vi arbetar också med ett kvalitetslyft på sfi, där den utredning som jag nämnde nyss, Kliva, har fått ett särskilt uppdrag att se på kvaliteten just i sfi. Vi arbetar också med fler timmar i sfi. Också där har Kliva både förslag och uppdrag.

I den budgetproposition som regeringen tillsammans med Centern och Liberalerna lade på riksdagens bord har vi aviserat att vi kommer att se till att stärka möjligheterna till finansiering för de kommuner som anordnar

yrkesutbildning för vuxna men också att vi kommer att stärka möjligheterna att kombinera sfi med yrkesutbildning.

Allt detta är sådant som vi arbetar med. Det som Gudrun Brunegård läste upp, som också jag tyckte lät mycket fint, är ett exempel på hur dessa insatser omsätts i verkligheten. Det är lätt att stå i talarstolen och efterlysa fler åtgärder och klaga på kommuner som, vilket i alla fall antyds, ställer för höga krav på svenska språket. Men det är också väldigt viktigt att komma ihåg att de människor som ska genomgå vuxenutbildningen behöver bra svenska för att klara sig igenom utbildningen och ska förstås ha fått det före utbildningen. De kommunala befattningshavare som har till uppgift att säkerställa att det finns platser men också att de som antas till platserna har goda förutsättningar gör ett mycket svårt jobb. Jag har otroligt svårt att tro att någon kommunal befattningshavare skulle utestänga folk från utbildning genom att förege för höga krav på det svenska språket.

Fru talman! Jag kan konstatera att regeringen gör mycket på det område som Gudrun Brunegård frågar om. Skälet till att vi gör mycket är att det behövs mycket. Och vi kommer att fortsätta att göra ännu mer för att förstärka kvantiteten men inte minst för att förstärka kvaliteten i dessa mycket viktiga utbildningar.

Anf. 13 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD):

Fru talman! Jag tackar utbildningsministern för detta. Vi delar ambitionen för de enskilda personer som har kommit till vårt land, att de så snart som möjligt ska känna att de är en del av vårt land och att de också bidrar till vårt lands välbefinnande och sin egen självförsörjning, vilket stärker självkänslan och banden till det land där de lever. Samtidigt behöver vi också förse vår arbetsmarknad med kompetent och behörig personal. Vi var tidigare också inne på den skyddsfaktor mot problem längre fram i livet som utbildning ger.

Detta är en situation som även omfattar unga som inte är i komvuxålder eller gamla nog för yrkesutbildning. Jag hade ett långt samtal i går med en skolledare med lång erfarenhet som lärare i svenska som andraspråk vid en grundskola i ett av landets utsatta områden. Jag blev då uppmärksam på hur regelverket krånglar till det för nyanlända som längtar efter att få komma in i och bidra till samhället.

Det som påtalades var problemet att en svensk elev eller en elev som har varit längre än fyra år i Sverige och inte har godkända betyg i något ämne får komma in på yrkesintroduktionen medan en elev som har varit kortare tid i Sverige däremot är låst vid språkintröduktionen, även om man i övrigt har precis likvärdiga förhållanden. Detta riskerar att låsa in dessa elever under så pass lång tid att de inte har möjlighet att komma in på ett yrkesprogram. Jag skulle uppskatta om ministern i det fortsatta arbetet har med även den gruppen och tittar på om det finns möjlighet att underlätta för dem att komma över i yrkesprogram.

Anf. 14 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Regeringen är en feministisk regering, och i en feministisk regerings uppdrag ligger att säkerställa att våra utbildningssystem och vår arbetsmarknad är öppna och tillgängliga för både män och kvinnor. Men däri ligger också att se till att vi ställer höga krav på både män och kvinnor. Med tanke på Gudrun Brunegårds tydliga engagemang för yrkesutbild-

Prot. 2019/20:63
23 januari

Svar på
interpellationer

ningen för vuxna och för sfi-utbildning hoppas jag att Kristdemokraterna framöver kommer att sluta lägga fram förslag om barnomsorgspeng. Det är ett nödtorftigt omdöpt vårdnadsbidrag, vilket vi vet leder till att utrikes födda kvinnor snarare låses in i hemmet än i de olika utbildningsformer som Gudrun Brunegård oroar sig över att folk låses in i.

Regeringen kommer att fortsätta arbeta för en yrkesutbildning för vuxna som håller hög kvalitet, som är öppen och tillgänglig och som möter de behov som finns hos dem som behöver utbildning för att kunna försörja sig. Den ska också möta de behov som ställs i kompetensförsörjningshänseende från våra arbetsgivare. Vi kommer att göra det på ett sådant sätt att både män och kvinnor möts av höga och kärleksfulla förväntningar på deltagande i det svenska arbetslivet.

Tack, Gudrun Brunegård, för interpellationen! Den handlar om ett väldigt angeläget område som vi kommer att arbeta mycket hårt med framöver.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:250 om genomströmningen på de gymnasiala yrkesutbildningarna

Anf. 15 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Roger Haddad har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att öka kvaliteten och genomströmningen på gymnasieskolans yrkesprogram och hur jag och regeringen konkret kommer att agera för att ytterligare förstärka samarbetet mellan gymnasieskolan och branscherna och arbetsgivarna. Roger Haddad har även frågat mig vilka konkreta åtgärder jag och regeringen planerar för att elever som kommer in som obehöriga till gymnasieskolan också ska få en utbildning.

Jag vill börja med att framhålla att jag delvis delar oron över att andelen elever som tar examen från ett yrkesprogram i gymnasieskolan minskar något jämfört med förra året, efter att ha ökat sedan 2014. Det är dock vanskligt att utifrån statistik för ett enskilt år uttala sig om hur allvarligt detta är, men jag och regeringen kommer självklart att följa utvecklingen noga.

Regeringens mål är att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. En slutförd gymnasieutbildning är avgörande för ungas möjligheter till arbete och bidrar till arbetslivets kompetensförsörjning. Regeringen gör många insatser för att bidra till att fler elever ska bli behöriga till gymnasieskolans nationella program, till exempel satsningen Samverkan för bästa skola, läsa-skriva-räkna-garantin och statsbidragen för läxhjälp och likvärdig skola, för att nämna några.

En rad ändringar i skollagen har också genomförts i syfte att fler ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Det handlar exempelvis om bättre stödinsatser i alla skolformer och förbättrad struktur och kvalitet inom introduktionsprogrammen, inklusive en rätt till minsta garanterad undervisningstid. Ändringarna innebär också ett förtydligat ansvar för att följa upp frånvaro och att alla elever inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha rätt till en mentor. Betydande ekonomiska resurser har också riktats till utveckling av introduktionsprogrammen.

För att stärka kvaliteten inom yrkesprogrammen har även åtgärder vidtagits för att höja yrkeslärarnas kompetens med till exempel behörighetsgivande utbildning. Statens skolverk organiserar en rad utvecklingsinsatser för yrkesprogrammen, exempelvis handledarutbildning och insatser för att förbättra det arbetsplatsförlagda lärandet, APL. Dessa insatser bidrar också till att stärka kvaliteten på de yrkesinriktade utbildningarna inom introduktionsprogrammen.

APL är ett viktigt inslag i all yrkesutbildning. Bland annat ger det elever möjlighet att börja bygga egna nätverk med framtida potentiella arbetsgivare. Sedan 2018 har målgruppen för statsbidraget för gymnasial lärlingsutbildning vidgats till att även omfatta lärlingsliknande utbildning på introduktionsprogrammen. Skolverket har också på uppdrag av regeringen tagit fram sammanhållna yrkesutbildningar, så kallade yrkespaket, som kan användas inom gymnasieskolans introduktionsprogram och inom kommunal vuxenutbildning. Yrkespaketen kan fungera som påbyggbara utbildningar som kan leda till jobb och stegvis leda fram till examen. Skolverket har tillsammans med sakkunniga från olika branscher tagit fram ett sextiototal nationella yrkespaket.

En förutsättning för en yrkesutbildning med hög kvalitet är ett bra samarbete mellan skola och arbetsliv. Av den anledningen har det funnits statsbidrag för att utveckla yrkescollege och liknande samverkansmodeller. Regeringen har tillsammans med parterna och branscherna på arbetsmarknaden stöttat yrkeslandslaget och Worldskills Sweden som en del i att verka för fler platser för arbetsplatsförlagt lärande och ett ökat intresse för yrkesutbildningarna.

Regeringen kommer även fortsättningsvis att arbeta för att alla elever ska bli behöriga till gymnasieskolans nationella program och för att fler unga kan fullfölja sin gymnasieutbildning.

Anf. 16 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Tack för svaret på min interpellation om genomströmningen på de gymnasiala yrkesutbildningarna, utbildningsminister Anna Ekström!

Anledningen till att vi från Liberalerna vill uppmärksamma dessa frågor är att vi under de senaste 10–15 åren aktivt har lyft upp kvaliteten och genomströmningen på gymnasieskolorna. Inte minst har vi betonat vikten av yrkesprogram och yrkesinriktade utbildningar, inklusive lärlingsutbildningar.

Bakgrunden till detta är att vi i Sverige har haft en lång period av att många elever inte bara kommer från grundskolan till gymnasiet och är obehöriga, alltså inte har kvalificerat sig till de nationella utbildningarna, utan dessutom inte klarar av en gymnasieutbildning. I dag kan en gymnasieutbildning anses vara ett minimikrav för att få en anställning eller ta sig vidare till högre utbildning. Under många år har det också kommit kritik från branschen, både från offentliga arbetsgivare och från det privata näringslivet, om att de ungdomar som har gått yrkesprogram eller i den gamla gymnasieskolan inte har varit förberedda för arbetslivet, fru talman.

Under den tid då Folkpartiet ledde Utbildningsdepartementet genomförde vi en stor gymnasiereform där vi dels skärpte kraven för att komma in på yrkesprogrammen och de studieförberedande programmen, dels ökade de praktiska momenten och yrkesinriktade kurserna på yrkesprogram-

men. Detta gjorde vi i nära samarbete med näringslivet. Det har varit glädjande att se att vi under de här åren har börjat vända på skutan i den meningen att söktrycket har ökat. Till samtliga yrkesprogram har antalet sökande elever ökat, och i den senaste mätningen var det 9 procent fler första-handssökande till yrkesutbildningen. Till och med Skolverket sa för ett år sedan, fru talman, att det nu har skett ett trendbrott när det gäller de gymnasiala yrkesutbildningarna. Detta välkomnar vi från Liberalernas sida.

Tittar man på flera arbetsmarknadsprognoser och undersökningar gällande kompetensförsörjningen och efterfrågan på kompetens ser man att det som särskilt efterfrågas av företagsbranschen är just den gymnasiala yrkesutbildningen. Det är denna viktiga kompetens som företagarna efterfrågar för att de ska klara sina orderingångar. Det gäller även vård och omsorg, för att man ska klara bemanningen inom sjukvården och inte minst äldreomsorgen.

I siffrorna sedan gymnasiereformen 2011 – och den första kullen, som kom ut 2014, precis som statsrådet sa – ser vi att det går åt fel håll, om än marginellt, och att det var färre som 2019 lämnade de gymnasiala yrkesprogrammen med en fullständig och godkänd yrkesexamen.

Jag skulle ändå säga att jag är bekymrad och oroad, fru talman. När man bryter ned dessa siffror till de olika nationella programmen – inte minst när det gäller stora, omfattande utbildningar som vård och omsorg och fordon och transport, för att ta ett par exempel – är tappet 4 procentenheter. Räknat i antal elever och ungdomar är detta oerhört många. Det innebär att det är väldigt många ungdomar som efter tre år går ut gymnasieskolans nationella program utan en yrkesexamen, vilket innebär att det finns en stor risk för psykisk ohälsa, utanförskap, arbetslöshet och att man inte tar sig vidare. Det är här jag vill veta vad regeringen tänker göra åt saken.

Anf. 17 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! Roger Haddad säger att han är orolig med tanke på årets siffror. Mitt svar på det är att jag är orolig över de underliggande, långvariga trender vi har att alltför många elever inte klarar en gymnasieutbildning och över de problem som detta ställer till såväl för ungdomarna själva som för kompetensförsörjningen. Men det dras väldigt stora växlar på den marginella nedgången under ett år – det är inte denna siffra som håller mig vaken på nätterna.

Den oro jag känner för vår allmänna förmåga att se till att alla ungdomar både kommer in på gymnasiet och klarar gymnasiet har lett till en lång rad åtgärder. Roger Haddad gjorde en historiebereskrivning och nämnde det arbete som gjordes med att ta fram en ny gymnasiereform för snart tio år sedan. Jag kan kvittera med att säga att denna regering och den förra regeringen har lagt ned ett betydande arbete på att gemensamt med arbetsmarknadens parter justera och rätta till de skönhetsfläckar som fanns med den reformen.

Vi har stärkt rätten till undervisningstimmar på introduktionsprogrammen, och vi har lagt stora resurser på stöd till introduktionsprogrammen i gymnasiet.

Vi har satsat på Samverkan för bästa skola, ett stort program för att se till att huvudmän tillsammans med Skolverket och med hjälp från Skol-

inspektionen får riktigt bra riktat stöd för att kunna få sin verksamhet i god ordning.

Vi har infört en läsa-skriva-räkna-garanti. Vi arbetar med insatser för stärkt läxhjälp. Vi har också stora statsbidrag för att se till att barn och elever ska lära sig mycket i grundskolan. Roger Haddad och jag är nog överens om att goda resultat i grundskolan är den bästa garanten för att bygga goda resultat i gymnasieskolan.

Jag kan väl också – så här lite oss emellan, Roger Haddad – påminna om vår gemensamma glädje över de höjda resultaten i de svenska PISA-undersökningarna. Här har vi faktiskt lyckats att hålla i en politik som hjälper till så att lärare och elever kan se till att resultaten höjs. Det, Roger Haddad, är nog det bästa vi kan göra för gymnasieskolan.

Men inte nog med det – vi har också säkrat att varje elev som går på gymnasieskolan ska ha rätt till en mentor. Jag kan erkänna att jag funderade både en och två gånger innan jag gick fram till riksdagen med detta förslag.

Det hade sin grund i att en stor utvärdering visade att en mycket stor andel av de elever som inte blev färdiga på gymnasieskolan – som inte gick ut med fullständiga betyg – faktiskt bara saknade några ynka poäng. Det kunde handla om ett gymnasiearbete eller om något ämne. Jag kände att en mentor, som hjälper eleven att hålla koll på vad den behöver göra för att komma i kapp och gå ut med fullständiga betyg, hade varit väldigt bra att ha.

Inte minst har vi satsat mycket på APL – det arbetsplatsförlagda lärandet, som är ryggraden i yrkesprogrammen – med gedigna och bra utbildningar för handledare och stärkta insatser för olika former av lärlingsprogram också på introduktionsprogrammen.

Ja, Roger Haddad, vi gör mycket. Vi kommer säkert att behöva göra mycket mer, och jag ser fram emot ett gott samarbete med Roger Haddad och hans partivänner för att se till att vi gemensamt kan förstärka gymnasieskolan och inte minst yrkesprogrammen.

Anf. 18 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Många av de förändringar som kanske har varit anledningarna till att vi har lyckats bättre i gymnasieskolan har ju Socialdemokraterna varit emot. De har varit emot gymnasieskolans reform från 2011, som faktiskt nu har lett till att fler klarar en yrkesutbildning i gymnasieskolan. Jämfört med 2011 och 2012 är det ju fler som går ut en gymnasial yrkesutbildning med fullständiga betyg och som faktiskt kan anställas.

Svaret är inte den klassiska socialdemokratiska politiken att åter teoretisera gymnasieskolan, att alla ska gå lika länge och att alla ska läsa för att bli högskolebehöriga. Det är inte svaret för dessa ungdomar. Tvärtom, och oberoende av Anna Ekströms och Socialdemokraternas gymnasiepolitik. Ni har ju inte lagt fram något förslag utöver det vi har gjort när det gäller gymnasieskolan, och då har du, Anna Ekström, varit direkt ansvarig för gymnasieskolan sedan 2016. Ni vill vrida tillbaka klockan.

Vi säger: Nu vänder det. Nu går det bättre. Det är fler som söker till yrkesprogrammen. Det är fler som inte bara kommer in på gymnasieskolans yrkesprogram – som man gjorde under er tid, Anna Ekström – utan som även lämnar gymnasieskolans yrkesprogram med en slutexamen.

Prot. 2019/20:63
23 januari

Svar på
interpellationer

Genom lärlingar och yrkesutbildningar har gymnasieskoleutbildningarna kommit närmare branschen, men även här finns ju fortfarande kritik. Det har tyvärr gjorts försämringar de senaste åren när det gäller handledarstödet och stödet till lärlingsutbildningarna, där vi menar att man behöver ta ett omtag om man menar allvar med att inte bara 10–12 procent ska gå en lärlingsutbildning utan att det faktiskt ska vara ytterligare ett alternativ.

Det stora sorgebarnet i gymnasieskolan är ju gymnasiets introduktionsprogram för den kategori ungdomar som jag också försöker att lyfta fram, fru talman, nämligen de ungdomar som kommer in utan behörighet till de nationella programmen.

Det har experimenterats – och det fortsätter att experimenteras – med språkinträdning, preparandkurs och så vidare.

Från Liberalerna har vi sagt gällande yrkesutbildningarna – det som benämns yrkespaket – att man kan ha tvååriga yrkesprogram nationellt, men introduktionsutbildningarna måste riggas ännu mer så att elever kan läsa dem och sedan direkt komma ut i arbete utan att behöva läsa där i ett, två, tre eller fyra år och sedan läsa tre år på ett nationellt program för att därefter eventuellt hamna på en arbetsplats eller inom vuxenutbildningen. Det är inte samhällsekonomiskt försvarbart – det är korrekt.

Det är grundskolans uppdrag som Liberalernas skolpolitik har varit fokuserad på. I somras var det ytterligare 17 600 ungdomar som lämnade grundskolan utan behörighet. Det är klart att det blir en utmaning för gymnasiet att dels hantera dem, dels hantera eleverna på introduktionsprogrammen. Frågan är inte minst hur vi ska upprätthålla nivån på yrkesprogrammen.

Jag är orolig. Det räcker inte. Den samlade nationella siffran är marginellt lägre, men återigen: I många år har skillnaderna varit mycket stora mellan olika kommuner och mellan olika inriktningar. Det finns även en olämlighet på dessa utbildningar beroende på om man kommer från studieovana hem eller har föräldrar med högre utbildning. Det slår igenom även på dessa utbildningar.

Jag menar att svaret från regeringen inte lämnar förslag på några konkreta åtgärder och att det mer är en historiebereskrivning än konkreta åtgärder för framtiden, fru talman.

Anf. 19 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! När jag var liten och gick i skolan kom det ett utskällt studiematerial som hette Hej matematik. Jag märker att Roger Haddad har en alldeles egen matematisk modell. När Roger Haddad tittar på resultaten i gymnasieskolan pekar han på alla de kurvor som pekar uppåt och säger att det är Folkpartiets, eller Liberalernas, förtjänst. Sedan pekar han på alla kurvor som pekar nedåt och säger att det är Socialdemokraternas fel.

Den där matematiken håller inte, Roger Haddad. Vi måste vara överens om att det är mycket som går åt rätt håll i svensk skola. Vi ser att kunskapsresultaten ökar. Både Roger Haddad och jag är glada över det. Jag avstår dock från den exercis som Roger Haddad ägnar sig åt som innebär att han sätter sig själv och sitt eget parti som ansvariga för allting bra och mig och mitt parti som ansvariga för allt som har gått dåligt.

Jag vill snarare hylla de lärare och elever som är de som har åstadkommit de höjda kunskapsresultaten i svensk skola. Jag ser också att vi från politiskt håll från olika partier har bidragit till att försöka ge lärare och elever så goda förutsättningar som möjligt.

Roger Haddad gör också en poäng av att kalla introduktionsprogram och preparandkurser för experimentverkstäder. De här programmen och kurserna är såvitt jag vet solida byggstenar i den gymnasieproposition som Roger Haddad nyligen hyllade och som kom från Jan Björklunds utbildningsdepartement – en gymnasieproposition som jag har ändrat i med flit på ett sådant sätt att jag har tagit bort sådant som inte funkar och lagt till sådant som blir bättre utan att göra stora och dramatiska förändringar som gör livet svårt för lärare och elever.

Jag är glad över att fler klarar skolan. Jag är orolig över de siffror som fortsätter att vara alldeles för dåliga när det gäller hela vårt skolsystems sätt att fungera. Men jag tänker inte delta i ett arbete där man pekar på en enda siffra och på grundval av den fullkomligt undergräver allt det arbete som har gjorts och som i stor utsträckning faktiskt går åt rätt håll.

Får jag också säga några ord om de program som Roger Haddad nämnde. Roger Haddad har talat mycket om introduktionsprogrammet men också om vård- och omsorgsprogrammet. Jag är väldigt stolt över det arbete som utförs vid våra vård- och omsorgsprogram. Jag noterar också att vård- och omsorgsprogrammet har vuxit. Det är ett program där det går en stor andel nyanlända elever. Det är elever som kämpar och sliter för att, trots att de inte har med sig svenskan hemifrån och trots att de har gått få år i svensk skola, försöka ta sig igenom vård- och omsorgsprogrammet.

Jag är absolut inte nöjd med att vård- och omsorgsprogrammet uppvisar sjunkande siffror, men jag förstår att de som jobbar på vård- och omsorgsprogrammet kämpar väldigt hårt för att hålla siffrorna uppe med tanke på att det är så många elever som behöver stöd i form av till exempel språkinsatser för att klara utbildningen.

Sist men inte minst vill jag kommentera att Roger Haddad nämner yrkespaketen. Det är jag väldigt glad över. De är det kanske viktigaste bidraget till möjligheterna för ungdomar att komma ut på arbetsmarknaden även om man inte klarar en fullständig gymnasieutbildning i ett enda kliv. Med yrkespaketen får elever både på introduktionsprogram i yrkesintroduktion och de som går på komvux en möjlighet att läsa de kurser i en yrkesutbildning som direkt leder till jobb och med det också en möjlighet att senare komma tillbaka till komvux och komplettera till en fullständig gymnasieutbildning.

Anf. 20 ROGER HADDAD (L):

Fru talman! Det är självklart att jag vill slå vakt om vår gymnasie-reform, för de förslag som Socialdemokraterna fortsätter att driva fram i Sveriges riksdag innebär att gå tillbaka till den gamla, mer teoretiserade och kravlösa gymnasieskolan där utslagningseffekten var ännu större och färre gick ut yrkesprogrammen med en yrkesexamen.

Självklart vill jag alltså varna för att Socialdemokraterna ska gå tillbaka till den gamla gymnasiepolitiken där det var lätt att komma in på gymnasiet men där många inte kom ut med en färdig yrkesutbildning. Det som har hänt är att det är fler sökande. Det är fler som klarar av sin yrkesutbildning. Det är till och med fler förstahandssökande till viktiga inrikt-

ningar som fordon och transport, vård och omsorg, barn och fritid och el och energi 2018–2019 jämfört med när vi startade den här reformen. Det är positivt.

Arbetsmarknaden, arbetslivet, kommuner och regioner efterfrågar gymnasial yrkesutbildning, och när det inte fungerar får de inte tag på rätt kompetens och rätt bemanning, vilket kan påverka välfärdens kvalitet. Det privata näringslivet får inte tag på sina chaufförer och andra viktiga medarbetare som de här programmen levererar.

Det är anmärkningsvärt hur få nya förslag regeringen presenterar på gymnasieområdet trots att det finns kvalitetsbrister. Det generella problemet är att en fjärdedel av gymnasieeleverna hoppar av och lämnar gymnasiet; det har varit nästan 30 procent under lång tid. Det är det stora problemet som svensk utbildningspolitik måste ta tag i inom hela utbildningspolitiken för gymnasiet. Men eftersom yrkesutbildningarna är särskilt viktiga och eftersom vi börjar se en utveckling som oroar har vi valt att ta upp den här frågan och ställa krav på åtgärder som jag tyvärr inte ser röken av.

Anf. 21 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Fru talman! De gymnasieelever som måhända lyssnar på den här debatten vet nog inte vad en lp-skiva är, men jag kan säga att det är som att lyssna på en trött gammal lp-skiva att höra Roger Haddad beskriva socialdemokratisk utbildningspolitik. Teoretiserad gymnasieutbildning – vad är det för förslag på teoretiserad gymnasieutbildning som Roger Haddad påstår att vi lägger fram? Vi har tvärtom stärkt inslagen av arbetsplatsförlagt lärande. Vi har stärkt handledarutbildningen. Och vad är det för förslag på kravlöshet som Roger Haddad talar om? Vad vi har gjort är att vi har infört ett större krav på närvaro i den svenska gymnasieskolan med en ordentlig närvarorapportering.

Jag skulle kunna fortsätta att läsa upp alla de insatser som har gjorts och nämnades tidigare i mitt svar, men jag ska spara gymnasieelevernas tålamod och i stället hänvisa till det som jag sa tidigare.

Roger Haddad säger att Socialdemokraterna driver en gammaldags politik som är kunskapsfientlig och som går ut på att man vill att de yrkesprogram som vi har på gymnasiet också ska kunna leda till högskolebehörighet. Roger Haddad är mycket väl medveten om att det förslag som lades på riksdagens bord och som till min sorg föll för drygt ett år sedan var ett förslag som hade ett så massivt stöd av arbetsmarknadens parter att jag aldrig har varit med om dess like. Varenda branschorganisation inom svenskt näringsliv, Svenskt Näringslivs ledning, storföretags- vd:ar, småföretagschefer – jag har sällan varit med om en sådan uppvaktning som när det förslaget togs fram, och jag har sällan varit med om att ett förslag haft ett så starkt stöd av de arbetsgivare som både jag och Roger Haddad månar om, som förslaget att införa en stärkt rätt till behörighet för elever på yrkesprogram.

Jag beklagar att det föll, men jag vägrar att gå med på att det skulle vara ett uttryck för kravlöshet eller gammaldags politik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 22 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Lotta Finstorp har frågat mig vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att komma till rätta med de brister i styrningen av Nationalmuseum som Statskontorets rapport pekar på. Vidare frågar Lotta Finstorp vilka åtgärder som regeringen avser att vidta för att de budgetunderlag som Nationalmuseum lämnar till regeringen ska uppfylla kraven på transparens, begriplighet, fullständighet och tillförlitlighet över tid.

Frågan är ställd mot bakgrund av Statskontorets rapport angående Nationalmuseums interna ledning, styrning och uppföljning som lämnades till regeringen i november 2019.

Först vill jag vara tydlig med att regeringens uppdrag till Statskontoret har varit avgränsat till Nationalmuseums interna ledning, styrning och uppföljning. Statskontoret har alltså inte tittat på den publika verksamheten eller på måuppfyllelsen i stort.

Renoveringen och öppningen av nya Nationalmuseum har inneburit en stor satsning på vårt gemensamma kulturarv, och det nya museet har fått ett mycket positivt mottagande och blivit en publiksuccé. Nationalmuseum har sedan den 1 augusti 2018 även en ny överintendent och chef.

Regeringen gav i början av 2019 Statskontoret det aktuella uppdraget i syfte att få en genomlysning av organisationen och ett bra underlag och verktyg för arbetet framöver. De åtgärder vad gäller regeringens styrning av Nationalmuseum som Statskontoret föreslår i sin rapport genomförs nu i Nationalmuseums regleringsbrev för 2020. Nationalmuseum får dels ett utvecklat uppdrag vad gäller de ekonomiska prognoserna, dels ett särskilt uppdrag att vidta åtgärder för att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll med syfte att förbättra den finansiella kontrollen och redovisningen.

Arbetet med uppdraget om betryggande intern styrning och kontroll ska även bidra till att myndigheten har en ändamålsenlig återrapportering till regeringen. För att få stöd i det arbetet ska Nationalmuseum ta hjälp av Ekonomistyrningsverket och regelbundet stämma av arbetet med Regeringskansliet, Kulturdepartementet. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 15 september 2020.

Statskontoret är i sin rapport tydligt med att det här är förändringar som kommer att ta många år att genomföra. Regeringen har en dialog med myndigheten och överintendenten, och vidtar de åtgärder som krävs för att få en väl fungerande verksamhet och en stabil ekonomi på kort och lång sikt.

Anf. 23 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Regeringen gav i mars 2019 Statskontoret i uppdrag att analysera och lämna förslag avseende utveckling av Nationalmuseums interna ledning, styrning och uppföljning. Den rapport som Statskontoret överlämnade till regeringen i slutet av förra året är oroande och väldigt kritisk. Det är också sorglig läsning om styrningen av en av Sveriges mest betydelsefulla nationalklenoder.

Svar på
interpellationer

När jag har förberett mig inför den här interpellationsdebatten har jag också funderat på styrning av kulturinstitutioner i form av myndigheter och på det speciella att kulturen ska vara fri och på armlängds avstånd från politiken. Myndigheten Nationalmuseum styrs genom förordningen (2007:1175) med instruktion för Nationalmuseum, genom utnämningmakten, genom anslaget till myndigheten och så vidare. Men när det gäller styrningen i administrativa och ekonomiska frågor är det alltså inte någon skillnad mot hur man generellt sett styr en myndighet.

Sedan kommer den andra delen. Det är nämligen stor skillnad på det område som vi arbetar inom, kulturen. Den ska vara fri, och politiken ska finnas på armlängdsavstånd. "Regeringen ska styra myndigheten så att den får goda förutsättningar att leda, styra och följa upp sin verksamhet."

Av ministerns svar framgår att det nu finns en tydlighet och att man hjälper till att styra upp och leda. Men det är det som står i rapporten som jag förhåller mig till. Där bedömer Statskontoret att "Nationalmuseums ledning, styrning och uppföljning inte är ändamålsenlig. Det är i flera avseenden oklart om Nationalmuseum lever upp till kraven i bland annat myndighetsförordningen". Det är oerhört allvarligt.

Jag tittade på ett betänkande från finansutskottet med anledning av den förvaltningspolitiska propositionen 2010. Där formuleras målsättningen för styrningen av den statliga verksamheten. Det står att "styrningen bör vara tydlig, inriktad mot verksamheternas resultat, verksamhetsanpassad och ha ett medborgarperspektiv". Det ska gälla samtliga myndigheter. Då kan man tänka att förhållningssättet gentemot kulturmyndigheterna ska vara lika för samtliga myndigheter avseende administration och ekonomiska frågor men att verksamhetsanpassningen ska utgå från de olika myndigheternas verksamheter.

Det är oerhört allvarligt att Statskontoret finner att Nationalmuseum i sin planering inte utgår från den ekonomiska ramen. Det gäller ändå för samtliga myndigheter. Jag är förvånad över att regeringen inte har tagit tag i det på ett allvarligare sätt tidigare. Det tog lång tid innan man gav Statskontoret detta uppdrag. Med facit i hand hade det varit bra om man hade gjort det tidigare, eftersom det även finns arbetsmiljöproblem. Personal har, vad jag har läst, mått dåligt. Det har varit en otydlig ledning och styrning.

Utifrån detta skulle jag vilja ställa en fråga till ministern. Museilagen har stärkts, vilket har gjort museerna ännu mer självständiga i dag. Hur kan man då balansera styrningen på myndighetsnivå?

Anf. 24 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Tack, Lotta Finstorp, för intressanta frågeställningar!

Jag tror att det är viktigt att vi separerar det. Det handlar om kulturens frihet och myndigheters, även våra kulturmyndigheters, uppdrag att på ett gentemot politiken självständigt sätt förverkliga kulturpolitiken. De ska förhålla sig till de mål vi sätter upp i våra styrdokument och operationalisera det. Men när det handlar om ledning, styrning och uppföljning av de ekonomiska delarna måste vi, precis som Lotta Finstorp säger, vara tydliga med att det är statliga myndigheter. De ska självklart fullgöra sina uppgifter, liksom alla statliga myndigheter ska göra.

När jag tillträdde som kulturminister var det här en av de första sakerna jag tog i itu med. Nationalmuseum har varit stängt under ett antal år. I och med nyöppningen blev det tydligt att det finns en utmaning med intern ledning, styrning och kontroll samt de ekonomiska uppföljningarna och det ekonomiska arbetet. Det var också skälet till att vi i mars förra året gav Statskontoret i uppdrag att genomföra den här analysen.

Att låta Statskontoret genomföra analyser av utvalda myndigheter är en del i hur Kulturdepartementet och hela Regeringskansliet jobbar med att göra generella översyner och uppföljningar av institutionerna. Det är ett bra sätt, inte minst när det, som i det här fallet, är en relativt ny överintendent. Det är en bra tidpunkt att sätta ljuset på de här frågorna och göra en sådan grundläggande analys.

Det ska också sägas att under alla år, oavsett vilka politiska partier som har styrt Kulturdepartementet, har ingen sådan genomgripande analys av Nationalmuseum gjorts. Det är en väldigt värdefull rapport. Den är väldigt kritisk, och det framgår saker som är allvarliga. Det är också därför åtgärderna är omfattande. Vi ger de här två uppdragen: att stärka den ekonomiska återredovisningen och att jobba med det interna utvecklingsarbetet på myndigheten. Precis som Statskontoret pekar på måste man säkerställa att man har god koll på det interna arbetet vad gäller styrning, uppföljning och administration.

Jag menar att det var bra att genomlysningen gjordes nu. Den kom i rättan tid. Även om jag naturligtvis också kan önska att den hade gjorts tidigare var det en av de första sakerna som jag såg till att vi tog itu med.

I budgeten har vi också sett till att ge de tillskott som Nationalmuseum behöver för att klara sin verksamhet. Nu har man en större verksamhet och större publiktillströmning, vilket såklart är positivt. Nationalmuseum har ju en fantastisk verksamhet. Det är glädjande att det har blivit ett sådant starkt intresse för Nationalmuseums verksamhet.

För att svara på frågan menar jag att vi måste vara glasklart tydliga. Vi förväntar oss att samtliga myndigheter som lyder under Kulturdepartementet eller regeringens samtliga departement såklart ska uppfylla de krav som ställs på tillfredsställande ledning, styrning och kontroll.

Anf. 25 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Tack, kultur- och demokratiministern, för en bra diskussion!

Nu när jag har kommit in kulturutskottet har jag kommit in på ett nytt område. Jag har haft många kontakter med myndigheter genom åren; det här är väldigt speciellt.

Till att börja med granskade Riksrevisionen redan 2008 regeringens insyn och uppföljning av statligt bildade stiftelser; det finns nämligen många olika verksamhetsformer inom just kultursektorn. Men då gällde det inte specifikt Nationalmuseum. Det framkommer att samma situation kvarstår elva år senare. I den rapport från Riksrevisionen som vi snart ska hantera konstaterar Riksrevisionen att Kulturdepartementet styr stiftelserna "som om de vore myndigheter".

Kulturområdet är speciellt på många sätt, just därför att det är så många olika former inom vårt hägn. Det är enormt många små institutioner som är organiserade på olika sätt. Det är myndigheter, det är föreningar, det är stiftelser och det är statligt ägda bolag. Jag såg en siffra på 52 organisa-

tioner som regeringen fördelar medel till, varav 19 är myndigheter. Jag tror att den siffran stämmer.

I Kulturutredningen från 2009 finns det ett förslag om att minska antalet myndigheter. Jag tror att det aldrig kom så långt som till förslag till beslut. Men det finns med i förslaget. Av 2015 års museiutredning framgår också att Kulturdepartementet har ”oproportionerligt många små myndigheter” och att det, som det står i utredningen, är betungande för Regeringskansliet. Det riskerar enligt utredningen att försvåra ”en mer strategisk styrning” av den statligt finansierade verksamheten på kulturområdet.

Min nästa fråga är: Vad är ministerns uppfattning avseende det som står i utredningen om att det stora antalet små myndigheter försvårar Regeringskansliets kontroll över hur det fungerar?

Principen om armlängds avstånd är väldigt intressant. Jag blir glad över ministerns svar. Det måste vara ordning och reda och struktur i styrning och ledning och i de ekonomiska ramar man får sig tilldelade. Naturligtvis måste man styra utifrån de pengar man har, även om det alltid finns önskemål om lite mer.

Då kommer vi fram till det här med att kulturen ska vara fri. Den ska styras utifrån de kulturpolitiska målen. Men hur det ska göras måste lämnas därhän. Annars kommer vi för nära igen.

Det finns oroande skrivningar i Myndigheten för kulturanalys skrivelse från 2019, vilken vi har haft en debatt om här tidigare. Ute i Kultursverige hörs det mer om att det börjar bli väldigt många parametrar som måste uppfyllas när man ska söka bidrag. Man måste fylla i olika blanketter. Konstverket måste stämma överens med vissa kriterier för att man över huvud taget ska kunna få pengar. Detta tycker jag är väldigt oroande. Jag skulle vilja prova en sak. Tänk om man kunde släppa loss kulturen på ett helt annat sätt i stället för att styra utifrån dessa parametrar.

Min fråga så här långt gäller framför allt de många små myndigheterna. Vågar ministern kanske tänka lite högt om detta?

Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Att tänka högt i talarstolen är kanske inte det bästa som man som minister ska göra.

Det är dock så som Lotta Finstorp säger. Inom kulturområdet finns en mängd olika verksamheter som Kulturdepartementet på olika sätt stöttar. Vissa har vi ett direkt och helt ansvar över. Det gäller ett antal statliga myndigheter, som Nationalmuseum är exempel på. Det finns även ett antal stiftelser och verksamheter som vi är en stor finansiär för.

Bakgrunden till detta är att dessa verksamheter kommer från olika håll. De har formerats på ett visst sätt i grunden och har kanske senare fått ett statligt engagemang. Det kan ha inneburit att staten på ett sätt har ärvt en verksamhet som har sett ut på ett visst sätt. I andra fall har man funnit att det har varit klokt och strategiskt att man till exempel har ett nationalmuseum som fungerar som en egen myndighet.

Det har gjorts flera sammanslagningar och olika sätt att klustra kompetens, om man tänker sig att det är syftet. Musikverket är exempelvis en konstruktion som tidigare bestod av flera olika verksamheter som man ville samla under ett paraply.

Principiellt har jag inget emot att man försöker hitta effektiva sätt att organisera Myndighetssverige och även myndigheter som ligger under Kulturdepartementets verksamhet. Men det ska alltid göras med både hänsyn till den unika verksamheten och hänsyn till hur det aktuella området styrs och kan tas till vara på bästa sätt. Man måste kunna bibehålla en kompetens där.

Låt mig kort kommentera det som Lotta Finstorp säger om kulturens frihet och Myndigheten för kulturanalys rapport.

Jag hoppas att riksdagsledamoten är medveten om att vi gav ett uppdrag till Myndigheten för kulturanalys att i första hand analysera hur bidragen ser ut från statens sida och vilka riktlinjer som finns för bidragsgivning. Man skulle se om det fanns konkreta formella problem med armlängds avstånd där men också om det kan finnas en indirekt styrning även om ambitionen inte är sådan. Kanske övertolkas det hela av dem som är mottagare av bidragen. Även detta är viktigt att sätta ljus på. Det här är en viktig debatt. Jag är väldigt glad över att vi inom ramen för uppdraget kan föra den.

Vi ger även Myndigheten för kulturanalys i uppdrag att titta på hur kommunerna sköter sin verksamhetsstyrning.

Totalt sett tror jag att detta kommer att fördjupa diskussionen om armlängds avstånd. Vad innebär det egentligen i kulturvärlden? Hur ser det ut? Hur kan vi tillsammans från nationell, kommunal och regional nivå jobba för att stärka principen om armlängds avstånd?

Vad gäller de myndigheter som ligger under Kulturdepartementet kan jag generellt säga att vi har ett aktivt förhållningssätt till myndighetsstyrningen. Vi har nu gett detta uppdrag för att särskilt titta på Nationalmuseum, och det finns liknande myndighetsuppdrag som rullar på för andra verksamheter. Riksantikvarieämbetet är till exempel också något som vi passar på att göra en mer genomgripande analys av. Detta är ett sätt.

Sedan finns såklart de årliga uppföljningarna med myndighetsdialoger som jag som ansvarig minister tar väldigt seriöst på. Jag tycker att det är viktigt att vi på ett adekvat sätt ställer formella krav på de myndigheter vi har. Vi ska också ha en aktiv uppföljning och dialog med våra myndigheter. Så snart vi märker att något är fel eller att det till exempel kommer rapporter från de årliga uppföljningar som Riksrevisionen gör måste vi agera. Det är jag som minister självklart beredd att göra, även i andra fall än vad gäller Nationalmuseum.

Anf. 27 LOTTA FINSTORP (M):

Fru talman! Jag tycker att vi har en viktig debatt om dessa ganska svåra frågor. Hur lång är egentligen en armlängd? Definitionen på detta är inte helt klart.

Jag vill i mitt sista inlägg återkomma till Nationalmuseum och den sorgliga och upprörande läsning som rapporten utgör. Jag tycker att ministrans svar är positivt. Den struktur som anges i svaret är bra liksom att det ska ske en tydlig återrapporering. Jag funderar dock på arbetsmiljöfrågorna som verkligen måste tas på allvar. En institution som Nationalmuseum kräver naturligtvis hög kompetens, bra arbetsledning och så vidare så att vi verkligen får den kompetens som behövs för att vi ska få en attraktiv arbetsplats. Att människor ska vilja arbeta där är nästan en överlevnadsfråga. Det måste finnas transparens och öppenhet i en tillitsfull arbetsmiljö.

Min sista fråga handlar om något som finns i svaret. Det ska komma en rapport till hösten. Statskontoret skriver att det kommer att ta lång tid innan man ser bra och positiva resultat av alla de åtgärder som måste göras. Hur ser regeringens och Kulturdepartementets långsiktiga plan ut?

Anf. 28 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Fru talman! Statskontoret menar i rapporten att myndigheten har präglats av ett frånvarande ledarskap, otydliga ansvarsförhållanden och brist på viktiga strukturer och arbetssätt. Vad regeringen har gjort är att dels utse en överintendent, vilket skedde 2018, dels ge detta uppdrag till Statskontoret. I och med rapporten har vi fått ett brett och bra underlag som också ger både mig och departementet en viktig input i arbetet vidare så att vi kan få till en effektiv styrning.

Nationalmuseum är Sveriges största konst- och designmuseum med norra Europas främsta och mest omfattande samlingar. Det finns ett stort intresse för Nationalmuseum efter nyöppnandet, och besöksantalet är högt. Det är därför väldigt viktigt att myndigheten bedriver sin verksamhet på ett effektivt sätt, att man använder de skattemedel man har fått på ett bra sätt och att man har en tillfredsställande styrning, ledning och ekonomisk uppföljning.

Vi har som sagt gett två uppdrag i regleringsbrevet som handlar om att jobba med att utveckla de ekonomiska rapporterna. Man ska också ta hjälp av Ekonomistyrningsverket i detta arbete och i det interna utvecklingsarbetet. Statskontoret pekar på att detta kommer att ta tid. Men vi ser såklart redan nu positiva resultat. Det noteras att de ekonomiska underlagen redan har blivit bättre.

Vi har infört fler prognostillfällen, där vi kräver in ekonomiska prognoser från Nationalmuseum. Vi har såklart en intensifierad uppföljning och dialog. Dessutom inväntar vi återrapporteringen i formell mening i höst. Då får vi se hur vi går vidare. Jag utesluter självklart inte att det kan bli fler uppdrag och att vi kommer att få fortsätta ha en intensifierad uppföljning av Nationalmuseum framöver. Det ska självfallet vara en myndighet som bedrivs korrekt och bra.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.28 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Anf. 29 TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av näringsminister Ibrahim Baylan, statsrådet Ardalan Shekarabi, statsrådet Jennie Nilsson och statsrådet Matilda Ernkrans.

En fråga ska vara av övergripande eller allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Näringsministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Skattemedel till Postnord

Anf. 30 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! Posten i Sverige ska fungera. I helgen kom dock nya krisbesked om Postnord. Företaget var enligt en rapport konkursmässigt. Ibrahim Baylan sa först att detta inte stämmer; det är inga problem med posten. Han sa senare att det nog är problem och öppnade för att skjuta till miljon- eller kanske till och med miljardbelopp för att rädda posten. Posten själv sa att man måste ändra postreglerna i Sverige för att undvika miljardförkluster och konkurs. Postminister Ygeman lät snabbt meddela att det tänker regeringen då rakt inte göra.

Nu öppnar Ibrahim Baylan för att svenska folket ska få betala miljardbelopp för att regeringen inte kan sköta om sitt eget hus och få posten att fungera. Jag undrar: Hur resonerar Ibrahim Baylan när han nu bestämt sig för att öppna för att återigen skjuta till miljardbelopp till posten?

Anf. 31 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Lars Hjälmereds fråga får mig att tänka på Bibelns ord om att se grandet i sin broders öga men inte bjälken i sitt eget. Varför har Postnord problem, kära ledamöter? Det är otvetydigt så av två skäl.

Ett: en fullständigt ogenomtänkt sammangång med den danska posten, som den moderatledda regeringen ju genomförde för tio år sedan. Trots att det inte fanns konsekvensanalyser och trots att det fanns kritik, inte minst från Riksrevisionen, genomförde man detta.

Det andra är naturligtvis att brevmängderna minskar på grund av digitaliseringen. Det är ingen nyhet – det händer i Sverige och i hela världen.

Hur ser det ut just nu då? Postens resultat har förbättrats det senaste året. Man gör kanske till och med ett plusresultat för första gången på länge. Men i längden, på fem tio års sikt, är det klart att det kommer att sändas ännu färre brev. Vi måste naturligtvis redan nu ta reda på hur vi då ska finansiera en bra postgång i hela landet.

Anf. 32 LARS HJÄLMERED (M):

Herr talman! För några år sedan var vi här i riksdagen med om att rädda posten med ett ägartillskott, som en engångsföreteelse med tydliga krav på bolaget och på regeringen att styra upp för att detta inte ska hända igen. Nu kommer nya krisbesked. Ibrahim Baylan säger först att det inte är problem och sedan att det är stora problem. Frågan är: Kommer skattebetalarna ånyo att få skjuta till miljardbelopp för att rädda posten?

Frågestund

Anf. 33 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Detta är ganska talande för hur det moderata partiet agerar i dessa dagar. I sin politik utgår man från rubriker utan att läsa texten nedanför.

Posten går i dag bättre än tidigare. Men man kan inte för den skull blunda för det faktum att deras huvuduppgift, nämligen att förmedla brev, med tiden på grund av digitaliseringen kommer att försvinna. Då måste vi ställa oss frågan hur vi då ska garantera posten, för det är detta som är regeringens viktigaste uppgift: Att garantera att vi har bra postgång i hela landet, också på lång sikt.

(Applåder)

Kriminaliteten och regeringens migrationspolitik

Anf. 34 KATJA NYBERG (SD):

Herr talman! Min fråga går till Ibrahim Baylan. År 2019 skedde 257 sprängdåd i Sverige. Det är en ökning med nästan 60 procent jämfört med 2018, och 2020 ser inte ut att bli bättre. Två bombdåd skedde i centrala Stockholm och Uppsala förra veckan, liksom dubbla explosioner i Husby och Kista den här veckan.

Kriminologen Amir Rostami hävdade i slutet av förra året att sprängdåden i Sverige saknar motstycke i Europa och gick så långt som till att påstå att man måste söka sig till krigszoner för att hitta något liknande. Trots detta fortsätter regeringen att upprepa mantrat ”vi såg det inte komma”.

Hög asylinvandring leder till segregation, som i sin tur leder till kriminalitet. När Sverigedemokraterna för flera år sedan föreslog en ny migrationspolitik, fler poliser och strängare straff haglade kritiken från övriga partier. Nu låter det annorlunda. Min fråga är: Tror Ibrahim Baylan att det finns någon koppling mellan den ökande kriminaliteten och den ansvarslösa migrationspolitiken, som har fått pågå i flera år?

Anf. 35 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Det är ingen nyhet att Sverigedemokraterna ser varje problem eller brist, såväl i Sverige som i världen, som invandrarnas fel. För mig är det faktum att vi har brottslighet av denna karaktär, såväl skjutningar som sprängningar, oacceptabelt, oavsett vem som ligger bakom. I det senaste fallet har polisen gått ut med att man har gripit en misstänkt och ska utreda detta.

Jag tror att det är viktigt att vi som samhälle aldrig accepterar detta utan vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att bli av med det. Det är förnedrande, naturligtvis för dem som drabbas men också för dem som begår dessa brott. Det är ett hundliv att hålla på med brottslighet och narkotikahandel.

Vad gör vi då? Vi har ökat resurserna till polisen kraftigt. Vi har skärpt ett stort antal straff, och vi kommer att fortsätta med detta arbete. Samtidigt måste vi naturligtvis också se till att undanröja dem som vill in i gängkriminaliteten genom sociala åtgärder.

Anf. 36 KATJA NYBERG (SD):

Herr talman! Jag kan inte tolka detta på något annat sätt än som ännu ett bevis på hur handlingsförlamad regeringen är och hur den helt verkar sakna insikt om bakgrunden till skjutningar och sprängningar. Segregation i utanförskapsområden beror på en alltför hög flyktinginvandring. Om massinvandringen inte har någon betydelse för den ökade kriminaliteten och om den, som regeringen säger, är berikande för landet och bidrar med arbetskraft som vi behöver, varför säger då regeringen att man vill strama åt asylinvandringen?

Anf. 37 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Ingen regering i modern tid har ökat resurserna till rättsväsendet på det sätt som denna regering gör. Ingen regering har skärpt straffen på det sätt som denna regering gör. Räcker detta? Nej, självklart inte. Vi måste hela tiden se till att bekämpa såväl organiserad brottslighet, oavsett vem som begår den, som orsakerna till brotten. Detta är i grund och botten – det borde vi faktiskt kunna komma överens om – något som vi måste se till att bli av med.

Detaljreglering av digitala betalningar

Anf. 38 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Även jag vill ställa en fråga till Ibrahim Baylan. Det gäller den promemoria som regeringen är på väg att komma fram med om att man vid digitala betalningar inte längre får ha faktura som förvalt betalningssätt. Regeringen anser att det är problematiskt att fakturor skickas och att det riskerar att leda till att människor inte betalar och därmed riskerar att få en påminnelseavgift på till exempel 60 kronor.

Anser ministern att det är bra att gå in och detaljreglera hur företag kan få sina betalningar på detta område?

Anf. 39 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Tack, Niels Paarup-Petersen, för frågan! Nej, i ärlighetens namn tycker jag inte att man i onödan ska ha reglering, vare sig detaljerad reglering eller reglering när något fungerar. Men när det dyker upp samhällsproblem, ibland på grund av ny teknologi och ny teknologisk utveckling, som sätter människor i ganska svåra sitsar, inte minst när det gäller att ta på sig alldeles för stora kostnader och lån, vilket sedan i sin tur gör att de hamnar i ekonomiska svårigheter som i längden naturligtvis också blir ett problem för vårt gemensamma samhälle, måste man titta på vad som är den bästa lösningen framåt.

Ofta hittar man en ganska pragmatisk balans för att både ha en teknisk utveckling och samtidigt se till att människor inte far illa. Det är så regeringen vill jobba. I det här specifika fallet måste väl också Centerpartiet se att det finns faktiska problem, och dem måste vi lösa gemensamt.

Anf. 40 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Jag instämmer helt i att det är ett problem om man försätter medborgarna i en svår ekonomisk sits genom att skicka dem till inkasso etcetera. Där kan jag konstatera att regeringen har en politik som innebär

att om man ska betala en trängselavgift på 9 kronor i Göteborg och inte gör det i tid får man en fakturaavgift på 500 kronor direkt från staten, och sedan skickas man till inkasso. CSN är den enskilt största aktören som skickar folk till inkasso. Det finns ingen som bedriver så stark ockerpolitik gentemot Sveriges medborgare som staten.

Centerpartiet har lagt fram ett förslag om att man ska se till att staten lever efter samma regler som vi vill att företagen ska följa. Hur ser näringsministern på det?

Anf. 41 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Det gläder mig att vi ändå är överens.

När man handlar på faktura är ju risken, vilket ledamoten väl känner till, att man köper lite mer än man har råd med och därmed hamnar i de svårigheter som vi pratar om. Det gläder mig att vi är överens om att vi inte ska ha det så.

Det är klart att staten ska agera på samma sätt som vi kräver att andra ska göra. Men då talar vi om helt andra saker än den promemoria som ledamoten tog upp.

Apoteket AB:s köp av aktier i privat nätläkarbolag

Anf. 42 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Baylan.

I dag ser vi hur privata vårdbolag, försäkringsbolag och nätläkarbolag genom en oreglerad marknad får en allt större makt och ett större inflytande över skattefinansierad hälso- och sjukvård. Privata apotekskedjor lierar sig med nätläkare.

Det är i dag förbjudet för vårdbolag att äga apotek, men det omvända, att apotek köper vårdbolag, är helt oreglerat. Vi trodde ju att det statligt ägda Apoteket AB skulle hålla sig borta från den här typen av affärer, men statliga Apoteket AB har nyligen köpt in sig i nätläkarappen Doktor24, ägd av Wallenbergsfären.

Herr talman! Kommer statsrådet att på något sätt agera i denna fråga?

Anf. 43 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Sedan regleringen av apoteksmarknaden agerar Apoteket AB på marknadsmässiga grunder enligt direktiv från denna riksdag. Det vill säga att man gör ungefär vad de andra bolagen gör och försöker lämna en avkastning utifrån de mål som finns för verksamheten.

Ska det då vara så? Det fanns ju, inte minst från både Karin Rågsjös parti och mitt eget parti, en ganska stor skepsis mot detta. Samtidigt har vi, precis som Karin Rågsjö uttrycker, en teknisk utveckling och digitalisering. Man kan ha synpunkter på hur detta har gått till, men man kan också ha synpunkter på att det gemensamma, det vill säga regioner och landsting, inte har utvecklat detta.

Nu är vi i detta läge. Min kollega Lena Hallengren, socialministern, har gett Läke-medelsverket i uppdrag att lämna en rapport om vi ska ha det på detta sätt. Den rapporten har nu levererats, och regeringen kommer gemen-samt att se över om detta är en rimlig utveckling eller om vi ska skärpa regelverket.

Anf. 44 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Det låter lovande, tycker vi. Men anser inte statsrådet att det är dags för begränsningar för exempelvis Apoteket AB att köpa in sig i nätläkarnas verksamhet? Det måste bli slut med marknadsfundamentalisternas härjningar inom hälso- och sjukvården och inom hela välfärden. Staten och kapitalet sitter i samma båt, och i det här fallet driver båten långt bort från jämlikhet i hälso- och sjukvården.

Anf. 45 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag tror att människors behov i sjukvården, oavsett om det gäller medicin eller sjukvård, är det viktigaste att ha fokus på. Då är det inte plånbokens tjocklek eller vinstintressen som ska vara styrande.

Nu har vi en utveckling här, och vi ska naturligtvis se över hur vi kan få en reglering så att det är människors behov och inget annat som styr medicinerna eller sjukvården.

Dialog inför Apoteket AB:s köp av del i privat nätläkarföretag

Anf. 46 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Kristdemokraterna menar att hälso- och sjukvården skulle fungera bättre om staten hade huvudansvaret, men vi tänker oss inte ett förstatligande genom att staten köper in sig i privata bolag.

Problemet med agerandet hos det statliga företag som nyss nämndes, Apoteket AB, är att det precis hamnar i den intressekonflikt som vi inte vill se: Den som förskriver läkemedel ska inte vara den som säljer läkemedel. Rågången mellan förskrivning och försäljning av läkemedel måste hållas.

Ett helstatligt företag har rimligen dialog med sin ägare innan man gör en sådan manöver. Det är inte vilken manöver som helst när man närmar sig rågången. Min fråga till näringsministern blir därför: Har det varit en dialog mellan ägaren och bolaget innan Apoteket AB bestämde sig för detta, och om inte, är det rimligt att Apoteket AB gör en sådan anmärkningsvärd manöver utan att ha dialog?

Anf. 47 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Ja, man hade gärna önskat att Acko Ankarberg Johansson och hennes parti hade tänkt efter innan de privatiserade och avreglerade den här marknaden. Det är många frågetecken som reses som jag tycker är rimliga. Men man gick vidare i marknadsfundamentalistisk riktning. Då kan man inte nu helt plötsligt fråga varför det är som det är.

Apoteket AB agerar, genom det förslag som Kristdemokraterna lade fram tillsammans med den övriga borgerliga regeringen, marknadsmässigt som alla andra bolag. Det är det direktiv som denna riksdag har gett. Det är detta direktiv som styr, för regeringen kan inte hitta på egna direktiv, och det innebär att man har ägarsamordning om man går över en viss ägarandel. I det här fallet kommer man inte upp till en sådan nivå på ägarandelen.

Är då detta ett problem på det stora hela? Ja, jag menar att det finns en hel del tveksamheter som man bör fundera över. Det gäller samtliga apotek och i det här fallet nätläkartjänster.

Anf. 48 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tror att näringsministern missade poängen. Det som var anmärkningsvärt i den här manövern var ju att ett statligt helägt bolag kliver över den rågång som är så viktig för hela marknaden, nämligen att den som förskriver inte är den som säljer läkemedel. När ett privat företag för ett tag sedan gjorde samma sak fick man berättigad kritik, men hur ska alla andra förstå det när staten själv gör det? Då har ju staten i praktiken bekräftat att man kan göra så.

Borde det inte ha varit dialog?

Anf. 49 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Detta är talande för hur Kristdemokraterna agerar. Först agerar man i marknadsfundamentalistisk riktning. Man avreglerar apoteksmarknaden, säljer ut apotek och lämnar genom riksdagen direktiv om att Apoteket AB ska agera marknadsmässigt. När Apoteket AB sedan gör det frågar man: Varför gör de på detta viset?

Det är klart att det finns problem här. Det är därför vi har begärt ett underlag från Läkemedelsverket. Det behandlas just nu på Socialdepartementet. Det handlar om att se till hur vi säkrar förtroendet för hela kedjan apotek–läkare–sjukvård.

Klimatkrisen och stängningen av kärnkraftsreaktorer

Anf. 50 ARMAN TEIMOURI (L):

Herr talman! Jag ska också ställa en fråga till statsrådet Baylan.

Sveriges elsystem är ju helt integrerat med grannländerna såväl elektriskt som ekonomiskt. Det nordisk-baltiska elsystemet har flaskhalsar, men det har inga nationsgränser.

Regeringen talar gärna om förra årets rekordstora utflöde av el från de svenska prisområdena till andra delar av systemet. Denna nettoexport från Sverige anförs som ett argument för att det skulle vara oproblematiskt att lägga ned stora mängder reglerbar fossilfri elproduktion.

När vi ser på hela det nordisk-baltiska systemet är det dock lite annorlunda. Förra året kom 17 terawattimmar från kolkraft, och 19 terawattimmar importerades. Utsläppen av klimatgaser kommer att öka markant när vi lägger ned fossilfri elproduktion, och detta vet givetvis regeringen.

Min fråga till statsrådet är: Är det viktigare för er att stänga reaktorer än att hantera klimatkrisen?

Anf. 51 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Vi har ju haft ett samarbete i Norden under väldigt lång tid. Det nordiska – det är huvudsakligen nordiskt – elsystemet har varit en framgångssaga och en förebild för hur EU nu försöker rigga upp ett system.

Det går ungefär ut på följande: Sedan 2011–2012 har Sverige varit nettoexportör av elektricitet år efter år, och nettoexporten ökar. Så har det också varit för Norge. De som brukar vara nettoimportörer är huvudsakligen Finland och Danmark. I Norge är det huvudsakligen vattenkraft. I Sverige har det varit vattenkraft, kärnkraft och vindkraft.

När vi importerar – för det kan förstås hända – är det huvudsakligen vattenkraft från Norge. Men i grund och botten är det så här: Eftersom vi skapade långsiktiga förutsättningar har vi fått väldigt stora investeringar i elsystemet som gör att vi både kan garantera el till våra hushåll och industrier och kan vara nettoexportör av elektricitet också i framtiden. Det är bra för Sverige. Det är bra för Norden.

Anf. 52 ARMAN TEIMOURI (L):

Herr talman! Förra året kom trots allt 17 terawattimmar från kolkraft – det kan vi inte komma ifrån.

Norra Europa har fantastiska förutsättningar för en hållbar energiproduktion. Det är inte rimligt att vi med våra goda förutsättningar ska vara beroende av kolkraft och import av just fossil fuel. Vi borde i stället bidra genom att ta ett större ansvar för energiintensiv verksamhet, och då tycker jag att det är allvarligt att regeringen inte tar ett klimatansvar i denna fråga.

Anf. 53 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag vet att Arman Teimouri är en väldigt seriös och bra politiker. Jag skulle vilja rekommendera honom att läsa på lite. Kolkraft finns varken i Norge eller i Sverige. Den finns huvudsakligen i Danmark och i Tyskland. När Sverige importerar är det huvudsakligen vattenkraft från Norge, för vi har också de bästa uppkopplingarna där.

Detta innebär naturligtvis att vi, när vi fortsätter att utveckla vårt system, också skulle kunna hjälpa till med att få bort den kolkraft som fortfarande används, och det sker steg för steg.

Säkrad elförsörjning i hela landet

Anf. 54 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag vill också ställa en fråga till Ibrahim Baylan.

Vi har ett väldigt stort elöverskott i Sverige. Det är också därför vi exporterar till andra länder. Samtidigt har vi en effektbrist som innebär att vid vissa tidpunkter på vissa platser blir elnäten överbelastade. Så är det till exempel i Malmö, som jag kommer från. Elproduktionen sker i andra delar av Sverige, och kapaciteten för överföring av el därifrån till Malmö är inte tillräckligt utbyggd. Det kan få konsekvensen att elintensiva företag inte kan bygga ut sin verksamhet.

Min fråga till regeringen är: Hur ska vi säkra elförsörjningen för både privatpersoner och näringsliv i framtiden, så att det finns el i hela landet?

Anf. 55 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Under förra mandatperioden gjorde vi en blocköverskridande överenskommelse med moderater, centerpartister, kristdemokrater och miljöpartister för att se till att säkra elförsörjningen för hushåll och industrier i hela landet. Det var väldigt framgångsrikt. Vi lyckades reformera politiken för vattenkraft, kärnkraft och förnybart.

Precis som Hillevi Larsson säger har det medfört att vi har rekordstora överskott av ren el i vårt land. Det är bra. Däremot är överföringskapaciteten inte tillräckligt bra. Då finns det inte mycket annat att göra än att se till att bygga ut den steg för steg – i stamnäten, i regionnäten och i lokal-

näten. Det är en fråga som min kollega Anders Ygeman jobbar intensivt med. Jag känner en ganska stor tilltro till att vi ska kunna lösa dessa problem, så att vi kan få en utväxling på den rena el som i allt högre grad produceras i vårt land.

Anf. 56 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Ja, det är väldigt glädjande att vi har ett stort elöverskott och att vi kan exportera till andra länder. Men vi ska också se till att detta når ut i hela Sverige. Det är framför allt Malmöregionen och Mälardalen med Stockholm som är berörda – det är viktiga delar av landet. Det är positivt att du säger att alla måste delta – staten, kommuner och regioner.

Anf. 57 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Ja, och det är dessutom viktigt att vi ser till att underlätta de planprocesser som ofta är ett hinder eller som åtminstone gör att detta dröjer. Tekniken finns. Viljan finns. Resurserna finns. Men våra planprocesser är alldeles för tröga. Det var mot den bakgrunden jag bad en utredare att ta fram nya regler. Detta har nu lagts fram. Regeringen kommer naturligtvis att gå vidare så att vi får detta gjort och kan dra nytta av de stora elöverskott som vi har i vårt land.

Användningen av försöksdjur

Anf. 58 ELISABETH FALKHAVEN (MP):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Jennie Nilsson.

Inom ramen för Jordbruksverkets verksamhet inrättades 2017 i Sverige ett 3R-center med uppgift att samordna aktörer och sprida kunskap inom området försöksdjur. Enligt Europaparlamentets försöksdjursdirektiv från 2010 ska användning av djur i försök endast övervägas i de fall där det inte finns alternativa metoder. De djurfria möjligheterna till forskning är många och varierande redan i dag men används inte i så stor utsträckning som det är möjligt. Med rätt satsningar skulle betydligt fler djurförsök kunna ersättas.

Jag skulle vilja veta hur statistiken i Sverige ser ut. Har vi minskat användningen av djur i försök de senaste åren? Har de plågsamma djurförsöken blivit färre de senaste åren?

Anf. 59 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tack så mycket, Elisabeth Falkhaven, för en väldigt angelägen fråga!

Elisabeth Falkhaven lyfter i sin fråga upp det kompetenscentrum som är inrättat på Jordbruksverket, som syftar just till en positiv utveckling när det gäller att få ned andelen djurförsök. Det handlar om att hitta alternativa metoder, att ersätta och begränsa och att sprida kunskap. Det är ett arbete som enligt min bedömning fungerar väl.

Den utveckling och trend som vi ser både i Sverige och på Europainivå är att detta ändå går ned, åtminstone när det gäller den del som man kanske har haft mest fokus på, nämligen toxikologiska tester. Där är andelen nu nere på 10 procent i Europa och betydligt under det i Sverige.

Anf. 60 ELISABETH FALKHAVEN (MP):

Herr talman! En avgörande anledning till att det går trögt att fasa ut onödiga djurförsök har med attityder att göra. Det vore alltså bra att driva på användningen av den moderna biotekniken tillsammans med avancerade datorsimuleringar och beräkningsmodeller på forskarutbildningar och inom forskningen.

Jag undrar hur ministern tänker arbeta för att underlätta användningen av djurfria forskningsmetoder.

Anf. 61 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Min bild är att man behöver ha ett långsiktigt och hållbart arbete på detta område med fokus på att ständigt utveckla teknik och alternativa metoder och att sprida kunskap om de erfarenheter och de resultat som man har fått fram. Det är ett arbete som vi har organiserat oss kring. Vi är duktiga, men vi behöver göra mer. Därför avsätter regeringen 15 miljoner kronor, tror jag, i budgeten för att jobba vidare med dessa frågor.

Pensionärsskatten och jämställdheten

Anf. 62 ARIN KARAPET (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ardalan Shekarabi.

Regeringen ska nu sänka skatten för alla pensionärer som tjänar över 17 000 kronor. Man kan titta på hur skiktet ser ut för Sveriges pensionärer. Denna skattesänkning riktar sig i princip bara till männen. Den genomsnittliga kvinnan har en månatlig pension på 13 000–15 000 kronor i månaden. Denna skattesänkning riktar sig till de pensionärer som har en inkomst på över 17 000 kronor.

Min fråga till statsrådet är: Hur kommer det sig att denna regering har marknadsfört sig som en feministisk regering? De två senaste skattesänkningarna har riktats till en större grupp män. Man har tagit bort värnskatte-ten, och nu när man sänker skatten för pensionärerna riktar man sig till en större grupp män. Men det är kvinnorna som har lägst pensioner, och de får inte ta del av den skattesänkning som regeringen går fram med.

Anf. 63 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Arin Karapet, för frågan! Och stort tack för engagemanget! Det blir väldigt glädjande när Moderaterna äntligen börjar prata om pensionärernas inkomster – efter att ha infört pensionärsskatten och efter att ha motsatt sig pensionshöjningar. Då är det glädjande att vi åtminstone en gång har tillfälle att diskutera pensionärernas inkomster i denna kammare med en moderat.

Vi började med att avskaffa pensionärsskatten för dem med lägst pensioner. Det var vår skyldighet. Men vi ska fortsätta att höja pensionerna. Och där vi har pensionärsskatt kvar ska vi avskaffa straffbeskattningen för våra pensionärer. Det är en av de viktigaste uppgifter som vi har på vårt bord: att se till att höja inkomsterna för pensionärerna och höja pensionerna.

Min motfråga blir: Är Moderaterna med på detta?

Anf. 64 STAFFAN EKLÖF (SD):

Herr talman! Min fråga går till Jennie Nilsson.

Jag läser i Norrländska Socialdemokraten: "Länets mjölk- och köttbönder blir allt färre och nu larmar Lantbrukarnas riksförbund. 'Om det fortsätter så här, har vi snart inga bönder kvar', säger Jenny Karlsson, LRF-ordförande i Norrbotten."

LRF kritiserar regeringen och Centerpartiet. Antalet mjölkbönder i Norrbotten har halverats på tio år, och marker växer igen. Det finns en risk att man kommer in i en negativ spiral.

Livsmedelsstrategin har ännu inte gett några förbättringar på gårdsnivå. Strategin är bra, men jag tycker att regeringen och stödpartierna gör ett tankefel. Lönsamheten måste nämligen komma före de strategiska investeringar och satsningar inom lantbruket som lantbrukarna förväntas göra.

Sverigedemokraterna lägger 900 miljoner mer på lantbruket nu. Dessutom tar vi bort dieselskatten och slopar arbetsgivaravgiften och sjuklöneansvaret för de första anställda. Vad gör regeringen för att överbrygga de svåra tiderna nu, i väntan på livsmedelsstrategins effekter?

Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tack så mycket, Staffan Eklöf, för frågan! Jag kan konstatera att vi redan förra året höjde Norrlandsstödet med, tror jag, 100 miljoner kronor just i syfte att stärka förutsättningarna för bönder i Norrland. Samtidigt ser vi, precis som Staffan Eklöf beskriver, en bekymmersam utveckling när det gäller lönsamhet inom den här sektorn, inte minst kopplat till mjölkböndernas förutsättningar.

Jag tror att man måste jobba brett. Vi fick en livsmedelsstrategi på plats förra mandatperioden. Det var första gången någonsin i Sverige som vi har haft en nationell strategi på det området. Det är viktigt. Samtidigt måste man inse att det tar tid innan det får effekt ned på gårdsnivå för den enskilde bonden.

Prioriterat för mig sedan jag tillträdde som statsråd har varit att se till att vi får en ny handlingsplan som jackar i det arbete som är påbörjat. Där har fokus varit både på sådant som påverkar här och nu, till exempel regelfrågor, och på forskning, innovation och ökade exportmöjligheter.

Regeringens viltförvaltningspolitik

Anf. 66 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Även min fråga går till landsbygdsministern.

Antalet viltolyckor ökar, och Halland är inget undantag. Vildsvinsstammen ökar okontrollerat och orsakar inte bara trafikolyckor med vagn- och personskador utan också skador på gårdar, gården och villaträdgårdar.

Det behövs en bättre viltförvaltningspolitik i allmänhet. Vi behöver se över utfodringen av vilt så att man inte matar djuren i anslutning till de områden som de behöver hålla sig borta ifrån. En aktuell viltförvaltnings-

plan har saknats under många år, och jag hoppas att statsrådet gör vad hon kan för att snabba på det arbete som nu pågår inom Naturvårdsverket.

Centerpartiet skulle också vilja se en ny viltförvaltningsmyndighet som tar ett samlat grepp om frågorna och också har en god regional förankring.

Min fråga till statsrådet är om hon är nöjd med det sätt på vilket regeringen och myndigheterna arbetar med viltfrågorna och då speciellt problemen med vildsvin. Vilka ytterligare åtgärder tänker regeringen vidta?

Anf. 67 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tack, Ola Johansson, för frågan! Det är min absoluta uppfattning att vi behöver ha en ordnad viltförvaltning i Sverige och att det är prioriterat att jobba vidare med de frågorna.

Exemplet som lyftes kopplat till exempelvis trafikolyckor i Halland och på andra ställen i Sverige relaterar till en kraftigt ökad vildsvinsstam. Där har regeringen lagt ett antal förslag, så här långt framför allt kopplat till jaktmöjligheter. Det är i dag möjligt att jaga vildsvin i princip dygnet runt, året runt. Vi har också gått vidare med att lägga uppdrag kring att öka viljan att jaga, exempelvis genom bättre avsättning för viltkött till konsumenter.

Vi håller just på att bereda och hantera frågan som handlar om utfodring, som ju var och vände här i riksdagen för att skickas tillbaka till regeringen i den delen som handlar om utfodring.

Jag tror att vi samlat behöver ha alla de här frågorna på plats för att se en effekt.

Värnandet av fri forskning

Anf. 68 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Matilda Ernkrans.

Genusforskare vågar inte uttala sig offentligt. Någon hängde en bombattrapp på dörren till Nationella sekretariatet för genusforskning. Centrum för genusvetenskap i Uppsala måste ha vakter vid öppna föreläsningar. Det är några av de saker som har hänt det senaste året.

Vi vet att det i debatten är många som hävdar att detta är politisk forskning, pseudovetenskap, inget viktigt ämne. Vi hör det även här i Sveriges riksdag, och jag hoppas därför att vi är överens om att genusvetenskapen behöver stärkas som vetenskapligt ämne.

Min direkta fråga till statsrådet är: Hur planerar statsrådet och regeringen för att säkra den fria forskningen och forskares trygghet?

Anf. 69 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att hot och hat mot våra forskare är helt oacceptabelt. Det här handlar inte bara om hot och hat mot forskning som gäller genusvetenskap. Det drabbar också kriminologer, historiker och klimatforskare. Det är helt oacceptabelt, precis som det är oacceptabelt att vår blåljuspersonal i vissa områden inte ska kunna gå in och rädda människor där det brinner. Och precis som vi måste skydda journalister mot hot och hat måste vi också skydda våra forskare.

Fri forskning är en aktiv del i ett demokratiskt samhälle. Det är klart att vi måste skydda också våra forskare. Det här är någonting som jag

tänker se till att vi återkommer till när vi utvecklar den svenska forskningspolitiken. Jag kommer att återkomma till kammaren om detta i höst. Jag hoppas att Vänsterpartiet är med där. Lite orolig kan jag vara, för ni har ju precis etablerat ett nytt samarbete med just Sverigedemokraterna.

Individanpassad sjukskrivning

Anf. 70 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Min fråga går till socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi.

Innan jag blev riksdagsledamot arbetade jag som präst i Svenska kyrkan och som församlingsherde och arbetsledare i en församling. Där fick jag ibland hjälpa medarbetare tillbaka till arbetet efter en sjukskrivning.

Det försvårades dock av ett fyrkantigt system. Man kan nämligen bara vara sjukskriven på 25, 50, 75 eller 100 procent. Här skulle många gånger ett mellanting vara ett bra steg, för att gå från 25 procent till 50 procent kan för många medarbetare vara ett för stort steg att ta.

Min fråga till ministern är därför: Delar ministern min uppfattning att det finns ett behov av en ökad individanpassning när det gäller sjukskrivningen och att dagens fasta steg därför ska ersättas med mer flexibla?

Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Hans Eklind, för frågan och engagemanget! Vi kommer i nästa vecka att ta emot den utredning som har tittat på rätten till sjukpenning. Den utredningen har faktiskt bland annat i uppdrag att titta på delar av de frågeställningar som rör flexibiliteten.

Det är dock inte troligt att det kommer att finnas ett förslag som specifikt rör den frågeställning som Hans Eklind lyfter upp, men så fort vi har hanterat utredningen och dess förslag är jag av meningen att vi bör titta också på övriga frågor som rör flexibiliteten.

Ju mer flexibelt sjukförsäkringssystemet är, desto större möjligheter har vi också att erbjuda människor den trygghet de förtjänar och den hjälp som behövs för att man ska komma tillbaka i arbete. Jag ser därför fram emot att tillsammans med Hans Eklind och riksdagen agera för att vidta åtgärder även på detta område.

Obligatorisk sex- och samlevnadsundervisning i lärarutbildningen

Anf. 72 GUNILLA SVANTORP (S):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Ernkrans. Metoo visade oss alla att mycket mer behöver göras för att främja jämställdhet och motverka kränkningar. Ett viktigt steg i rätt riktning var samtyckeslagstiftningen som vi klubbade här i riksdagen 2018.

Nu är det viktigt att den också leder till en kulturförändring. Undervisningen i sex och samlevnad i skolan kan spela en nyckelroll i det förändringsarbetet, men då är det också viktigt att säkerställa en hög kvalitet i undervisningen på detta område.

Därför undrar jag hur det går med punkt 56 i januariavtalet, där det framgår att sex- och samlevnadsundervisningen ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen.

Anf. 73 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S):
Herr talman! Tack, Gunilla Svantorp, för frågan!

Prot. 2019/20:63
23 januari

Det är viktigt att vi har en riktigt bra sex- och samlevnadsundervisning i våra skolor. Både Skolinspektionen och Folkhälsomyndigheten har ju pekat på att både lärare och elever tycker att det här behöver utvecklas.

Frågestund

Jag är därför väldigt glad över att kunna meddela att mittensamarbetet i svensk politik faktiskt möjliggör att vi nu kan gå fram med nya examensmål för sex och samlevnad i lärarutbildningarna. Vi skickar det på remiss precis nu, och vi hoppas att allt kan vara klart så att de som börjar lärarutbildningen hösten 2021 ska få med detta i sin utbildning och kunna känna sig redo för att förbättra sex- och samlevnadsundervisningen.

Skogsmark som tas ur produktion

Anf. 74 JOHN WIDEGREN (M):

Herr talman! Under 2019 presenterade Skogsstyrelsen, SCB och SLU tillsammans statistik över hur mycket av Sveriges skogsmark som var tagen ur produktion av olika anledningar – diverse skydd, reserverat, impediment, all skog som helt enkelt inte finns kvar i produktion. Den procenten är 27–28 i dag. Det är alltså skogsmark som vi inte har någon produktion på.

Sveriges skogsägare har under epitetet frihet under ansvar sett till att de flesta parametrar går åt rätt håll vad gäller biologisk mångfald. Därför behöver det vara så hög produktion som möjligt i svensk skog i dag för klimatet och för att svensk näring ska gå så bra som möjligt. Det investeras mycket i svensk skog.

Därför vill jag fråga om landsbygdsministern tycker att det vore lämpligt att sätta ett tak på hur mycket mark som ska tas ur produktion ur svensk skog.

Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar John Widegren för frågan.

Svensk skogspolitik är viktig. Skogen är av stor betydelse för jobb och tillväxt i hela landet, för klimat, biologisk mångfald och rekreation. Den rymmer, kort sagt, många stora och viktiga värden.

Vi har i Sverige under lång tid haft en polariserad debatt, som jag tror är olycklig och syftar fel. Därför har jag tagit initiativ till att vi ska göra ett större omtag när det gäller skogen. Vi ska lyfta upp knäckfrågor kopplade till utveckling av skog och produktion och samtidigt säkerställa ett hållbart brukande av våra skogar. Arbetet kommer att köras igång under våren med ett antal olika seminarier. Det är viktigt att skapa långsiktighet genom att få så bred politisk förankring som möjligt bakom den skogspolitik som sedan beslutas.

Kriminalitetens följder för näringslivet

Anf. 76 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Min fråga går till näringsministern.

En brottsvåg av sällan skådad karaktär väller in över Sverige. Ungdomsrån, knivhuggningar och våldtäkter har blivit vardagsmat. Grova

brott mot person sätts i fokus, men samtidigt sker inbrott, rån och bedrägerier på löpande band. Kriminaliteten drabbar, belastar och begränsar i allt högre utsträckning det svenska näringslivet.

Enligt Handelns Utredningsinstitut uppgick företagens direkta kostnader för kriminalitet och brottslighet till 55 miljarder kronor år 2018. Utöver detta tillkommer indirekta kostnader i rent förebyggande syfte. I praktiken tvingas med andra ord näringslivet ta kostnaden för regeringens tillkortakommanden.

Herr talman! Jag undrar hur näringsministern ämnar agera för att komma till rätta med detta.

Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag tackar Tobias Andersson för frågan.

Detta är en angelägen fråga såtillvida att vi aldrig någonsin kan acceptera att människor försöker gena i vårt samhälle genom brott – oavsett vilken typ av brott det är fråga om.

Sanningen är att det finns inga genvägar. Vi måste bekämpa både brotten och brottens orsaker. Vi bekämpar brotten genom att se till att öka resurserna till polisen, och det har vi gjort. Det ska bli 10 000 nya anställda fram till 2024 i vår polismyndighet så att det går att få tag på bovarna. Vidare ska straffen skärpas. Det senaste förslaget vi har lagt fram är till exempel tillträdesförbud i butiker för dem som snattar och ägnar sig åt brott.

Detta arbete måste vi fortsätta med. Jag tror aldrig att man kommer till ett läge där man säger att allt har gjorts. För den som seriöst vill bli av med brottsligheten och orsakerna till den gör just så. Den som bara vill ta politiska poäng nöjer sig med att vältra sig i det faktum att det just nu är alldeles för hög brottslighet i vårt land.

Vargen och den lokala rovdjursförvaltningen

Anf. 78 PETER HELANDER (C):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Jennie Nilsson.

Vi har de senaste veckorna, och även i dag, läst i medierna om hur oskygga vargar attackerar både jakthundar och sällskapshundar. Vi vet sedan tidigare att rovdjurstrycket på rennäringen i vissa områden är extremt stort.

Riksdagen har tidigare fattat beslut om att varg ska finnas i hela landet, förutom i renbetesområdet. Referensnivån ska ligga mellan 170 och 270, och beslut ska fattas närmare dem som är drabbade. Naturvårdsverket har satt referensnivån på den övre skalan till 270, och sedan har Naturvårdsverket efter en regleringsfråga satt den till 300.

Nu fungerar rovdjursförvaltningen för varg så att alla nytillkomna vargar hamnar i norra Svealand, i Mellansverige. Det skapar förstås ett otroligt hårt tryck på våra områden på landsbygden. Tycker statsrådet att lokal rovdjursförvaltning fungerar, och är det rimligt att alla vargar ska hamna i norra Mellansverige?

Anf. 79 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Peter Helander för frågan.

Det beslut som fattades i riksdagen slår fast att vi ska ha gynnsam bevarandestatus i Sverige. Man angav också ett sifffertal, precis som Peter Helander säger, som sedan har reviderats utifrån att det gjorts nya bedömningar av vad som är gynnsam bevarandestatus.

Frågan är komplex såtillvida att samtidigt som jag instämmer i riksdagens beslut och i, som jag uppfattar det, Peter Helanders åsikt att beslutsprocesserna ska delegeras nära dem som är berörda, är detta också en fråga som ryms inom ett EU-direktiv som heter art- och habitatdirektivet. Det innebär att vi i Sverige inte är fria att hantera frågan exakt hur vi vill.

Den del som jag tror är viktig att vi utvecklar vidare inom rovdjurspolitiken handlar om att försöka säkerställa en bättre spridning över landet. Det är svårt när vi ligger så nära det som är gynnsam bevarandestatus i dag, men här behöver vi jobba med att utveckla inventeringsmetoder och annat.

Reglering av Apoteket AB:s möjlighet att äga privata vårdbolag

Anf. 80 LORENA DELGADO VARAS (V):

Herr talman! Att vi har ett statligt apotek är något som vårt samhälle bör dra mer nytta av. Vänsterpartiet anser att försäljningen av apotek och introduktionen av privata apotek var ett stort misstag. Men om vi nu ska nyttja den del av apoteken som vi fortfarande äger borde fokus vara att nyttja att apoteken träffar patienterna betydligt oftare än vad läkare gör. Därför bör de tjänster och samarbeten som apoteken nu utvecklar för att förbättra läkemedelsbehandling uppdateras.

Med detta sagt vill jag lyfta fram att de privata apotekens ägande av läkarföretag kritiserades förra året i en rapport från Läkemedelsverket som lämnades till regeringen. Men nu gör Apoteket AB tvärtom. Apoteket AB köper en del av ett privat nätläkarföretag, trots risker för patienter och trots urgröpningen det innebär för vår gemensamma vård.

Kommer regeringen att prioritera en reglering av detta? Det är ändå en stor summa pengar nätläkarföretagen tjänar. Det är pengar som skulle kunna gå till viktigare saker än Wallenbergs fickor.

Anf. 81 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! För mig handlar denna fråga ytterst om förtroendet för hela vår sjukvård och försörjningen av medicin. På vilka grunder skrivs medicin ut? För mig finns bara en grund, nämligen behovet hos dem som behöver medicin och sjukvård. Det är det som ska gälla.

När det genom den tekniska utvecklingen finns områden som inte regleras är det viktigt att vi gör så. Det är mot den bakgrunden regeringen har begärt att Läkemedelsverket ska lämna ett underlag. Det underlaget har inkommit till Socialdepartementet. Vi kommer nu att gå igenom det ordentligt, just för att värna förtroendet för sjukvården och läkemedelsförsörjningen men naturligtvis också så att kostnaderna för det gemensamma inte drar iväg på ett onödigt sätt oavsett vem det är som driver apotek eller för den delen driver nätläkarföretag.

Prot. 2019/20:63

23 januari

Frågestund

Frågestund

Anf. 82 MARCUS JONSSON (KD):

Herr talman! Enligt regeringen ska hela Sverige inte bara leva utan också växa. Är det då rimligt ur ett näringslivs- och tillgänglighetsperspektiv att tågresan på Dalabanan mellan Mora och landets huvudstad kan vara 60 minuter längre än den snarlika sträckan Karlstad–Stockholm?

Dalarna är ett av Sveriges största turistlän. Med 5 miljoner gästnätter år 2018 placerar sig Dalarna direkt efter de tre storstadslänen. Vidare är Mora en viktig ort för turismen i Dalarna. Enbart till Vasaloppet i fjol kom 62 000 deltagare från 45 olika nationer. I sammanhanget är det värt att påminna om att sedan ett år tillbaka finns ingen flygtrafik mellan Mora flygplats och Arlanda.

Därför är min fråga till näringsminister Baylan: Är den långa restiden på Dalabanan rimlig?

Anf. 83 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Marcus Jonsson tar upp en viktig fråga när det gäller utvecklingen i vårt land: besöksnäringen och dess förutsättningar.

Vi har en mycket glädjande utveckling när det gäller besöksnäringen i vårt land – inte minst i Dalarna, där den till och med ökat snabbare än i våra grannländer. Jag skulle säga att besöksnäringen håller på att bli en ny basnäring för vårt land, inte minst ute i landet, och det är klart att då blir infrastrukturen en viktig fråga.

Det är mot den bakgrunden regeringen har stött att man öppnat en ny flygplats i Dalarna, i Sälen. Det är nödvändigt för just besöksnäringen.

Det är också mot den bakgrunden regeringen har föreslagit och fått riksdagens stöd för kraftigt ökade investeringar i infrastruktur över hela vårt land. Tyvärr sker det inte över en natt. Det tar tid, men vi ska steg för steg se till att infrastrukturen i vårt land förbättras såväl för människorna som för näringen.

Sjukförsäkringen

Anf. 84 EMILIA TÖYRÄ (S):

Herr talman! Jag vill ställa min fråga till statsrådet Ardalán Shekarabi.

Förväntningarna på socialdemokratiska regeringar brukar vara stora, vilket förstås är smickrande och för vår del ganska självklart.

Just nu finns det en ganska stark förväntan på sjukförsäkringen. Därför är min fråga vad som händer på sjukförsäkringsområdet och vad regeringen gör.

Anf. 85 Statsrådet ARDALÁN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Emilia Töyrä!

Vi kan konstatera att en del av de förändringar som genomfördes efter maktskiftet 2006 och än i dag gäller i lagstiftningen har fått orimliga effekter. Framför allt gäller det prövningen dag 180 mot normalt förekommande arbete, där undantagsreglerna är mycket begränsande och restriktiva. Det får effekten att människor på grund av fyrkantiga regelverk inte har den ekonomiska trygghet som de förtjänar.

Därför tillsatte regeringen en utredning, som kommer att presentera lagförslag specifikt i den frågan nästa vecka. Vår ambition är att förstärka sjukförsäkringen och öka den ekonomiska tryggheten vid sjukdom.

En annan fråga som vi arbetar med, där vi kommer att behöva sätta igång ett arbete, är sjukersättningen. Vi har för närvarande de mest restriktiva reglerna i OECD när det gäller dem med permanent arbetsförmågenedsättning som är nära pensionsålder. Det kommer vi att behöva återkomma till.

Lammnäringen i Örebro län

Anf. 86 LOTTA OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga vill jag ställa till näringsminister Ibrahim Baylan.

Sverige behöver öka sin självförsörjning av mat såväl som företaget generellt. Dessutom behöver vi öka den svenska produktionen av lammkött. I dag producerar vi bara 35 procent av vår konsumtion i Sverige. Det är trist, inte bara ur självförsörjningssynpunkt utan också för att svenska lamm föds upp på ett klimatsmart sätt och i en för djuren bra livsmiljö. Dessutom finns det en ökad efterfrågan på lammkött.

I Örebro län har antalet lammbönder minskat efter flera tuffa angrepp på fåren av varg. Länet har det högsta vargtrycket per kvadratkilometer. Dessutom har man förbrukat alla medel för att förstärka stängsel.

Anser näringsministern att företagande inom lammnäringen har gynnsam bevarandestatus i Örebro län, eller ska näringen i Örebro län försvinna?

Anf. 87 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Det var en fråga av väldigt detaljerad karaktär. Vi har ju också jordbruksministern närvarande. Men jag ska göra mitt yttersta för att svara så bra som möjligt.

Det är klart att vi har en vilja att via livsmedelsstrategin utveckla det svenska jordbruket, också när det gäller köttproduktionen. Det är av flera olika skäl – näringsskäl, som Lotta Olsson tar upp, men naturligtvis också säkerhetsskäl och geopolitiska skäl såväl som klimatskäl. Det är en del av regeringens politik.

Vad som gäller för just lammnäringen i Örebro län låter jag vara osagt, för den typen av detaljfrågor kan jag tyvärr inte svara på. Men när det gäller det svenska jordbrukets köttproduktion generellt är det regeringens politik att fortsätta utveckla den via livsmedelsstrategin och annat, av såväl klimatskäl som näringsskäl och naturligtvis också säkerhetspolitiska skäl och självförsörjningsskäl.

Regeringens åtgärder för att minska vildsvinsstammen

Anf. 88 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr talman! Min fråga är till landsbygdsministern.

Det är många som är riktigt bekymrade över den stora vildsvinsstammen. Enligt vissa beräkningar som gjorts förstör vildsvinen för 1,5 miljarder kronor inom jordbruket, och antalet vildsvin ökar enormt.

Regeringen gick före jul ut med ett budskap om ett kraftfullt vildsvinspaket. Det skulle komma under våren, och flera med mig tänkte: Vad bra – äntligen kommer något här! Men jag har undersökt saken, och det enda jag sett är att Jordbruksverket ska ha fått 13 miljoner. Det står dessutom att medlen får användas först efter ytterligare beslut av regeringen.

Min fråga är om det är dessa 13 miljoner som är det kraftfulla vildsvinspaketet och hur det då är tänkt att de ska användas inom Jordbruksverket.

Anf. 89 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tack så mycket, Magnus Oscarsson, för frågan!

”Äntligen” tycker jag inte att Magnus Oscarsson borde tänka. Detta är ju en fråga som framför allt under hela förra året var föremål för ett antal förslag och beslut från regeringens sida. Vi utökade jaktmöjligheterna och gav i uppdrag till Livsmedelsverket att utreda hur man kan öka avsättningen för viltköttet, och vi hanterar den återremitterade skrivelsen om utfodring. Samtliga av dessa frågor är identifierade av berörda näringar och branscher som de kanske viktigaste för att komma till rätta med det här problemet.

Jag uppfattar inte att vi har haft någon större politisk enighet om de förslag som är framlagda, ej heller om de förslag som är på väg fram – med ett undantag, och det är utfodringsfrågan. Jag kan bara hoppas att Kristdemokraterna kommer att stötta det förslaget när det inom kort landar på riksdagens bord.

Åtgärder med anledning av den senaste tidens bombattentat

Anf. 90 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Min fråga går till näringsminister Ibrahim Baylan, som också svarar på allmänpolitiska frågor, och gäller de bombattentat som vi har sett i Stockholmsområdet. Bara de senaste dagarna har det varit attentat både i Husby och i Kista, och för någon vecka sedan var det ett attentat på Östermalm. Som stockholmare blir man såklart väldigt orolig.

Vi har sett en ökning av bombattentat i hela Sverige under de senaste åren. När den organiserade brottsligheten byter kniv mot inte bara pistol utan numera också bomber och det drabbar tredje part på ett helt oacceptabelt sätt skapar det såklart oro bland människor. Våldet kommer nära.

Samtidigt vet vi att Sverige i grunden är ett ganska tryggt land. Men jag tror att vi från samhällets sida måste vidta aktiva åtgärder här. Därför undrar jag vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att komma till rätta med det ökade antalet bombattentat.

Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Tack, Teres Lindberg, för en angelägen fråga! Vi har sett detta i Stockholm, men det är tyvärr något som vi ser i hela vårt land och en fråga som vi måste ta på fullaste allvar.

Det finns tyvärr inga genvägar. Vi måste fortsätta stärka vår polismyndighet så att man kan både utreda och få fatt i dem som håller på med detta, mycket sannolikt inom ramen för organiserad brottslighet.

Vi måste gå vidare och fortsätta stärka vår lagstiftning så att det inte råder något tvivel om hur allvarligt vi ser på detta. Vi måste fortsätta öka våra kunskaper om vad det är som har lett till den utveckling som vi sett de senaste åren och om hur vi ska åtgärda detta.

Det handlar alltså både om straffskärpningar och om att fortsätta stärka polisen men också om att samla mer kompetens så att vi kan både lösa de här brotten och förebygga nya. Vi måste helt enkelt ta till samhällets fulla kraft för att se till att dessa illbattningar åker in bakom lås och bom, för detta är definitivt inte acceptabelt.

Översyn av Försäkringskassans beslutsstöd

Anf. 92 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr talman! Riksrevisionen har i en rapport granskat om män och kvinnor bedöms likvärdigt i sjukskrivningsprocesser. Granskningen konstaterar att det finns tydliga skillnader i sjukskrivning mellan män och kvinnor. Bland annat konstaterade Riksrevisionen att kvinnor som diagnostiseras med en lindrig eller medelsvår psykisk sjukdom är sjukskrivna 30 procent mer än män.

Den osakliga könsskillnaden är särskilt tydlig bland yngre patienter som inte har barn, som är högutbildade, som har relativt hög inkomst och som företrädesvis arbetar i mansdominerade branscher.

Min fråga till statsrådet blir varför den feministiska regeringen inte hört sammat riksdagens tillkännagivande för snart ett år sedan om en översyn av Försäkringskassans beslutsstöd.

Anf. 93 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, Elisabeth Björnsdotter Rahm, för den viktiga frågan! Det är naturligtvis en prioriterad fråga för regeringen.

Likabehandling, opartiskhet, saklighet och att följa vår grundlag måste vara grunden för all myndighetsutövning från det offentligas sida. Det förutsätter att vi har regler som möter de berättigade förväntningar som finns på ekonomisk trygghet vid sjukdom. Det förutsätter att vi har regelverk som har den flexibilitet som krävs för att alla sjukdomssituationer ska täckas av sjukförsäkringen.

Mot den bakgrunden har vi satt igång ett arbete som kommer att resultera i att regeringen får förslag på sitt bord nästa vecka om just rätten till sjukpenning. Försäkringskassan har fått ett antal uppdrag som handlar om ett utvecklingsarbete, inte minst när det gäller sjukskrivningsprocessen. Samverkan med Socialstyrelsen är en viktig fråga som handlar om det försäkringsmedicinska underlaget.

Allt detta ska resultera i att vi har en sjukförsäkring för alla som är i behov av ekonomisk trygghet vid sjukdom. Det ska vi fokusera på.

Livsmedelsstrategins handlingsplan för ökad livsmedelsproduktion

Anf. 94 MALIN LARSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till landsbygdsminister Jennie Nilsson.

Under Socialdemokraternas ledning togs föregående mandatperiod en långsiktig livsmedelsstrategi fram för en ökad svensk matproduktion. Nu

har regeringen fattat beslut om den nya handlingsplanen, och nästa steg i strategin tas nu. Handlingsplanen, som är framtagen i samarbete med livsmedelskedjans aktörer, ska leda till en ökad svensk livsmedelsproduktion.

Kan ministern utveckla hur den nya handlingsplanen för livsmedelsstrategin kommer att bidra till jobb och en hållbar tillväxt i hela vårt land? Och hur kommer ministern sedan att följa de regionala handlingsplanerna?

Anf. 95 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Herr talman! Tack så mycket, Malin Larsson, för frågan!

Livsmedelsstrategin är ett väldigt viktigt verktyg när det handlar om att stärka hela livsmedelskedjan, från primärproduktion till export. Jag tycker att det är viktigt att vi med den nya handlingsplanen har kunnat bygga vidare på det arbete som gjordes förra mandatperioden. Det visar på både långsiktighet och uthållighet från regeringens sida.

Den nya strategin innehåller totalt 236 miljoner kronor i år för långsiktiga satsningar som räcker ända fram till 2025. Jag skulle i sammanhanget särskilt vilja lyfta fram att just lönsamhetsfrågan är prioriterad. Här finns förslag och satsningar kopplade till kompetensförsörjning, regelförenklningar, export och mycket annat. Dessutom får Tillväxtverket i uppdrag att samordna den nationella strategin med de regionala strategierna, vilket borgar för en tydligare linje och bättre utväxling på det arbete som görs.

Regeringens syn på den grova brottsligheten

Anf. 96 JOHN WEINERHALL (M):

Herr talman! I går vaknade jag till den fruktansvärda nyheten att det skett ännu en sprängning i Sverige. Den här gången var det min gamla hemstad Norrköping som drabbades, inte långt ifrån det bostadsområde som jag själv har bott i.

Före jul sköts två personer ihjäl i vimlet på en nattklubb i Norrköping. I somras orsakade en sprängning stora skador på flera hus i Linköping, och det är ett under att ingen dog den gången. Detta är en utveckling som har skenat under flera års tid och som numera får anses vara vardagsmat i vårt land. Enligt Brå skedde 320 skjutningar och 257 sprängningar förra året. Till följd av dessa dog 41 personer, många oskyldiga, barn och unga.

Trots frågans och situationens allvar kunde vi häromdagen läsa i Expressen att socialminister Lena Hallengren var mer bekymrad över privata sjukvårdsförsäkringar än över dödsskjutningarna. Det är något häpnadsväckande.

Jag vill därför fråga Ibrahim Baylan och regeringen hur man ser på detta, om man delar regeringskollegans syn eller om man tar detta på allvar och vad man i så fall gör åt det.

Anf. 97 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag vill tro gott om människor. Jag vill också tro väldigt gott om kollegor i de andra politiska partierna. Så har jag försökt jobba i politiken genom åren.

Jag tror att oron över den här utvecklingen är stor såväl i riksdagens partier som i regeringen av ett mycket enkelt skäl. Det är ingenting som vi vill ha i vårt land, vare sig den här typen av gängkriminalitet eller rivalitet

vid knarkhandel, som det i många fall handlar om, eller för den delen den typ av sprängningar som vi ser.

Jag tror dessutom att det är viktigt att vi kan samla oss såväl politiskt som med samhällets fulla resurser för att se till att de som ägnar sitt liv åt detta hamnar bakom lås och bom. Kanske de skulle få en annan tanke i det läget, för de förstör ju inte bara för alla oss andra utan också för sig själva.

Mot den bakgrunden skulle jag gärna vilja se lite mindre av försök att ta politiska poäng och lite mer av samarbete för att se till brottslingarna hamnar bakom lås och bom.

Storföretags etablering i Sverige

Anf. 98 ÅSA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har en fråga till näringsminister Ibrahim Baylan.

Nu byggs det en fabrik i Skellefteå för tillverkning av batterier till elbilar. Det är en av Europas största industrietableringar. Fabriken planerar att ha totalt fem produktionslinor. De två första kommer att driftsättas i början av 2021. Företaget planerar därutöver en stor återvinningsanläggning för litiumjonbatterier, så att grundämnena i dessa kan användas igen i nyproduktionen.

Om vi ska minska koldioxidutsläppen från transportsektorn och skapa hållbara transportsystem måste utsläppen minska. Då krävs det att ytterligare ett flertal lika stora batterifabriker byggs som den som byggs i Skellefteå just nu.

Vad gör regeringen för att möjliggöra för fler stora företag att välja att etablera sig i Sverige och framför allt i de norra delarna, där vi har alla möjligheter med bland annat elnätscapacitet och överskott på ren el?

Anf. 99 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Tack, Åsa Karlsson, för en väldigt angelägen fråga som jag personligen dessutom haft förmånen att få följa både som energiminister och nu som näringsminister.

Precis som Åsa Karlsson säger är detta en fantastisk utveckling som kan hjälpa till att ställa om klimatet men naturligtvis också bidra till jobb och tillväxt i vårt land, inte minst i de norra delarna. Rätt hanterat kan det här vara en mycket viktig strategisk investering för hela Europa, för i dag är ju Europa helt beroende av batteriproduktion i andra delar av världen som ofta sker på ett ohållbart sätt.

Mot den bakgrunden fortsätter vi att jobba tillsammans med Northvolt, våra myndigheter och våra forskare för att Sverige ska fortsätta vara ett starkt innovationsland där vi går i armkrok med industrin för långsiktiga och faktiska förutsättningar att investera precis så som Northvolt nu väljer att göra.

Jag tror att vi bara är i början av en fantastisk utveckling som kan rädda klimatet men också skapa nya jobb, ekonomisk tillväxt och därmed välfärd i vårt land. Det är fantastiskt!

Prot. 2019/20:63
23 januari

Frågestund

Omställning till ökad användning av förnybart bränsle

Anf. 100 ÅSA COENRAADS (M):

Herr talman! Transportsektorns utsläpp måste minska för att vi ska nå de mål som riksdagen har satt upp. För att nå dessa mål krävs det konkreta och genomförbara åtgärder. De lyser dessvärre med sin frånvaro i regeringens klimatpolitiska handlingsplan.

Sverige har en blandad fordonsflotta, och både bilar och lastbilar behövs för att företagen ska fungera och för att landsbygden ska leva. En förutsättning för omställningen är dock att våra bilar och lastbilar kan tankas med förnybart bränsle.

I den klimatpolitiska handlingsplanen saknas förutsättningarna för Sveriges mackar att ställa om till mer förnybart i pumpen. Det saknas förutsättningar i Sverige att producera förnybart bränsle genom den nya bränslefabriken i Lysekil.

Min fråga till näringsministern är därför: Varför låter Socialdemokraterna Miljöpartiet stå i vägen för Sveriges viktiga klimatambition?

Anf. 101 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag tackar Åsa Coenraads för frågan.

Det tycks för Moderaterna numera vara mycket viktigare att gräla med Socialdemokraterna och ibland Miljöpartiet än att faktiskt bekämpa klimatkrisen.

För regeringen är det tvärtom. Vi har infört reduktionsplikt så att man blandar in biodrivmedel i bensin och diesel. Det sker stegvis så att vi 2030 ska ha en 70-procentig reduktion. Vi har infört en bonus-malus så att man får bonus för det som är rent och bra för klimatet och får betala mer för det som inte är bra. Vi har via Klimatklivet och annat byggt elinfrastruktur för att vi ser en elektrifiering av såväl bilar som lastbilar.

Vi kommer att fortsätta att skapa förutsättningar för att göra det som svenska folket i grund och botten vill. I det arbetet vore det bra om vi var fler så att vi kan skapa långsiktiga förutsättningar för dessa önskvärda och nödvändiga investeringar för den enskilde och industrin. Det vore mycket bättre att jobba ihop än att bråka.

Klimatambitioner och landsbygdens transportbehov

Anf. 102 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Även jag önskar ställa en fråga till statsrådet Baylan.

För att vi ska nå målet att bli världens första fossilfria välfärdsland måste vi värna särskilt om skogen, vårt gröna guld. Med Greta Thunberg i spetsen demonstrerar många av världens unga för skärpt klimatpolitik. Samtidigt tar många också strid för en levande landsbygd och ett land som håller ihop. Vi måste klara en rättvis omställning där vi investerar i klimatsmarta lösningar och minskar klyftorna mellan stad och land.

Den S-ledda regeringen har tagit ett flertal initiativ för att säkra långsiktiga villkor för biobränslen i Sverige. Inte minst biobränsle från skogen spås en ljus framtid.

Hur kan vi, enligt näringsminister Ibrahim Baylan, klara de höjda klimatambitionerna och landsbygdens transportbehov? Vilken roll kan till exempel bioraffinaderier spela i omställningen?

Prot. 2019/20:63
23 januari

Frågestund

Anf. 103 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Jag tackar Hanna Westerén för en central fråga. Sverige ligger långt fram i klimatomställningen, men just transportsektorn har visat sig vara seg.

Vad har vi då gjort? Jag berättade nyss om införandet av reduktionsplikten, just för att skapa en marknad för biodrivmedelsproduktion. Bonus–malus är ett annat initiativ och Klimatklivet ett tredje.

Vi har fantastiska förutsättningar med en levande skogsindustri och pappers- och massaindustrier med restprodukter som går att använda. Det som tidigare sågs som avfall och problem kan i dag användas för att producera biodrivmedel såsom biodiesel och biobensin.

Vad saknas då i dag? Tidigare har problemet varit att det har saknats långsiktiga förutsättningar. Det har vi försökt skapa med dessa åtgärder. Det vi behöver göra ytterligare är att säkra finansieringen av denna typ av anläggningar. Tekniken och behovet finns. Lyckas vi också med finansieringen kommer vi att få fler jobb, god tillväxt och dessutom klimatanpassning.

(Applåder)

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skrivelse

2019/20:72 Riksrevisionens rapport om Trafikverkets upphandling av drift och underhåll av statliga vägar

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 januari

2019/20:274 Insyn i Irans haverikommission

av *Arin Karapet* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:275 Bärning av gifttunnor i Bottenhavet

av *Jörgen Berglund* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:276 Apotekens roll för en nära och hälsofrämjande vård

av *Sofia Nilsson* (C)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:277 Isolering och långa häktningstider

av *Erik Ottoson* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:278 Höjda kursavgifter för ordningsvakter

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:279 Svensk filmindustri

av *Jonas Andersson* i Linköping (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 januari

2019/20:781 Cancerläkemedel

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:782 Explosioner i Kista och Husby

av *Anders Österberg* (S)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:783 Slavliknande förhållanden i Libyen

av *Anders Österberg* (S)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:784 Sveriges arbete för kristnas rätt att inte förföljas

av *Staffan Eklöf* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:785 Hinder att ladda elbilen

av *Lars Beckman* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:786 Barnarbete i spåren av klimatsatsningar

av *Josef Fransson* (SD)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:787 Brott mot knivlagen

av *Johan Pehrson* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:788 Gränspolisens resursbrist

av *Johan Forssell* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:789 Kunskapen om afrikansk svinpest

av *John Widegren* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:790 Säpos möjligheter att övervaka meddelandetjänster

av *Ingemar Kihlström* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:791 Höjda kursavgifter för ordningsvakter
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

Prot. 2019/20:63
23 januari

2019/20:792 Stämpelskatten inom sjöfarten
av *Anders Hansson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 22 januari

2019/20:729 Cirkulär ekonomi
av *Lotta Finstorp* (M)
till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2019/20:730 Implementering av EU-resolution om medicinsk cannabis
av *Markus Wiechel* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:733 Placeringen av svenska soldater i Irak
av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:735 Legitimation för osteopater
av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2019/20:737 Utlovade statliga jobb i Kiruna
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:739 Otrygg arbetsmiljö i områden med stor rovdjurspopulation
av *Lars Beckman* (M)
till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:738 Ökat rovdjurstryck i Gävleborg
av *Lars Beckman* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:745 Sveaskogs syn på älgförvaltning
av *Magnus Persson* (SD)
till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:747 Övertygelse- och religionsfrihet kopplat till regeringens demokratisatsning
av *Anders Österberg* (S)
till statsrådet Peter Eriksson (MP)

2019/20:748 Bredbandsutbyggnad på landsbygden
av *Saila Quicklund* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:743 En ökad svensk köttproduktion
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2019/20:744 Den falske officeren i Försvarsmakten

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2019/20:746 Bedrägeribrott mot äldre

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:752 Utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud

av *Ali Esbati* (V)

till arbetsmarknadsminister Eva Nordmark (S)

2019/20:753 Dyslexi och nationella prov

av *Betty Malmberg* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2019/20:756 Företagare i de sociala trygghetssystemen

av *Solveig Zander* (C)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2019/20:757 Högspänningsledning i Sörmland

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2019/20:755 Länsstyrelsernas myndighetsutövning

av *Lars Püss* (M)

till statsrådet Lena Micko (S)

2019/20:758 Skjutningar och annan kriminalitet i Uppsala

av *Marta Obminska* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2019/20:759 Försvarsministerns kunskap om förfalskade uppgifter

av *Jörgen Berglund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 15.13.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.28 och
av talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

§ 1	Avsigelser	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 4	Anmälan om faktrapromemoria	3
§ 5	Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 6	Svar på interpellation 2019/20:247 om stängningen av Ringhals reaktorer 1 och 2	3
	Anf. 1 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	3
	Anf. 2 DAVID JOSEFSSON (M)	4
	Anf. 3 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	5
	Anf. 4 DAVID JOSEFSSON (M)	6
	Anf. 5 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	7
	Anf. 6 DAVID JOSEFSSON (M)	8
	Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	8
§ 7	Svar på interpellation 2019/20:221 om behörighetskraven för vuxenutbildningen	9
	Anf. 8 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	9
	Anf. 9 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	10
	Anf. 10 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	11
	Anf. 11 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	11
	Anf. 12 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	12
	Anf. 13 GUDRUN BRUNEGÅRD (KD)	13
	Anf. 14 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	13
§ 8	Svar på interpellation 2019/20:250 om genomströmningen på de gymnasiala yrkesutbildningarna	14
	Anf. 15 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	14
	Anf. 16 ROGER HADDAD (L)	15
	Anf. 17 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	16
	Anf. 18 ROGER HADDAD (L)	17
	Anf. 19 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	18
	Anf. 20 ROGER HADDAD (L)	19
	Anf. 21 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	20
§ 9	Svar på interpellation 2019/20:245 om Nationalmuseum	21
	Anf. 22 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	21
	Anf. 23 LOTTA FINSTORP (M)	21
	Anf. 24 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	22
	Anf. 25 LOTTA FINSTORP (M)	23
	Anf. 26 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	24
	Anf. 27 LOTTA FINSTORP (M)	25
	Anf. 28 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	26
	Ajournering	26
	Återupptaget sammanträde	26
§ 10	Frågestund	27

Anf. 29 TALMANNEN	27
<i>Skattemedel till Postnord</i>	27
Anf. 30 LARS HJÄLMERED (M).....	27
Anf. 31 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	27
Anf. 32 LARS HJÄLMERED (M).....	27
Anf. 33 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	28
<i>Kriminaliteten och regeringens migrationspolitik</i>	28
Anf. 34 KATJA NYBERG (SD).....	28
Anf. 35 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	28
Anf. 36 KATJA NYBERG (SD).....	29
Anf. 37 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	29
<i>Detaljreglering av digitala betalningar</i>	29
Anf. 38 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	29
Anf. 39 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	29
Anf. 40 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	29
Anf. 41 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	30
<i>Apoteket AB:s köp av aktier i privat nätläkarbolag</i>	30
Anf. 42 KARIN RÅGSJÖ (V)	30
Anf. 43 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	30
Anf. 44 KARIN RÅGSJÖ (V)	31
Anf. 45 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
<i>Dialog inför Apoteket AB:s köp av del i privat nätläkarföretag</i>	31
Anf. 46 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	31
Anf. 47 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	31
Anf. 48 ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	32
Anf. 49 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	32
<i>Klimatkrisen och stängningen av kärnkraftsreaktorer</i>	32
Anf. 50 ARMAN TEIMOURI (L)	32
Anf. 51 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	32
Anf. 52 ARMAN TEIMOURI (L)	33
Anf. 53 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	33
<i>Säkrad elförsörjning i hela landet</i>	33
Anf. 54 HILLEVI LARSSON (S).....	33
Anf. 55 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	33
Anf. 56 HILLEVI LARSSON (S).....	34
Anf. 57 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	34
<i>Användningen av försöksdjur</i>	34
Anf. 58 ELISABETH FALKHAVEN (MP)	34
Anf. 59 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	34
Anf. 60 ELISABETH FALKHAVEN (MP)	35
Anf. 61 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	35
<i>Pensionärsskatten och jämställdheten</i>	35
Anf. 62 ARIN KARAPET (M)	35
Anf. 63 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	35
<i>Situationen för landets mjölk- och köttbönder</i>	36
Anf. 64 STAFFAN EKLÖF (SD)	36
Anf. 65 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	36
<i>Regeringens viltförvaltningspolitik</i>	36
Anf. 66 OLA JOHANSSON (C).....	36
Anf. 67 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	37

<i>Värnandet av fri forskning</i>	37	Prot. 2019/20:63
Anf. 68 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	37	23 januari
Anf. 69 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	37	
<i>Individanpassad sjukskrivning</i>	38	
Anf. 70 HANS EKLIND (KD).....	38	
Anf. 71 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	38	
<i>Obligatorisk sex- och samlevnadsundervisning i lärarutbildningen</i>	38	
Anf. 72 GUNILLA SVANTORP (S)	38	
Anf. 73 Statsrådet MATILDA ERNKRANS (S).....	39	
<i>Skogsmark som tas ur produktion</i>	39	
Anf. 74 JOHN WIDEGREN (M)	39	
Anf. 75 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	39	
<i>Kriminalitetens följder för näringslivet</i>	39	
Anf. 76 TOBIAS ANDERSSON (SD).....	39	
Anf. 77 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	40	
<i>Vargen och den lokala rovdjursförvaltningen</i>	40	
Anf. 78 PETER HELANDER (C).....	40	
Anf. 79 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	41	
<i>Reglering av Apoteket AB:s möjlighet att äga privata vårdbolag</i>	41	
Anf. 80 LORENA DELGADO VARAS (V).....	41	
Anf. 81 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	41	
<i>Restiden på Dalabanan</i>	42	
Anf. 82 MARCUS JONSSON (KD)	42	
Anf. 83 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	42	
<i>Sjukförsäkringen</i>	42	
Anf. 84 EMILIA TÖYRÅ (S)	42	
Anf. 85 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	42	
<i>Lammnäringen i Örebro län</i>	43	
Anf. 86 LOTTA OLSSON (M)	43	
Anf. 87 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	43	
<i>Regeringens åtgärder för att minska vildsvinsstammen</i>	43	
Anf. 88 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	43	
Anf. 89 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	44	
<i>Åtgärder med anledning av den senaste tidens bombattentat</i>	44	
Anf. 90 TERES LINDBERG (S).....	44	
Anf. 91 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	44	
<i>Översyn av Försäkringskassans beslutsstöd</i>	45	
Anf. 92 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M).....	45	
Anf. 93 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	45	
<i>Livsmedelsstrategins handlingsplan för ökad livsmedelsproduktion</i>	45	
Anf. 94 MALIN LARSSON (S).....	45	
Anf. 95 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	46	
<i>Regeringens syn på den grova brottsligheten</i>	46	
Anf. 96 JOHN WEINERHALL (M)	46	
Anf. 97 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	46	
<i>Storföretags etablering i Sverige</i>	47	
Anf. 98 ÅSA KARLSSON (S)	47	
Anf. 99 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S).....	47	

<i>Omställning till ökad användning av förnybart bränsle</i>	48
Anf. 100 ÅSA COENRAADS (M)	48
Anf. 101 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	48
<i>Klimatambitioner och landsbygdens transportbehov</i>	48
Anf. 102 HANNA WESTERÉN (S)	48
Anf. 103 Näringsminister IBRAHIM BAYLAN (S)	49
§ 11 Bordläggning	49
§ 12 Anmälan om interpellationer	49
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	50
§ 14 Anmälan om skriftliga svar på frågor	51
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 15.13.	52